

Kimitoön365

FRITIDSMAGASIN FÖR FINLANDS FINASTE SKÄRGÅRD

Besök Bengtskär - Nordens högsta fyr
SKÄRGÅRDHAVETS UNESCO BIOSFÄROMRÅDE

UNIKA BESÖKSMÅL:

Söderlångvik, Rosala & Hitis, Örö Kustfort

SKÄRGÅRDSKULTUR OCH AKTIVITETER ÅRET RUNT

Texter: Sanna-Maria Sarelius, Maria Rautio-Runeberg, Annika Welling-Nyberg, Freja Harkke, Veronica Aspelin-Forsell / Å Communications Ab, Sam Cygnel / Swe-viestintä Ab, Kimitoöns kommun

Bilder: Annika Welling-Nyberg / Å Communications, Jaska Poikonen / Juicy Graphics, Linda Svarfvar / Studio Svarte, Riku Kylä, Sanna-Mari Kunttu, Kimitoöns kommun, Mikko Sten, Vesa Aaltonen, Kasnäs, One Take Productions

Omslagsbild: Jaska Poikonen, Saara Atula

Översättning: Sam Cygnel, Swe-viestintä Ab

Layout: Sam Sihvonen, Jake Papinaho / Å Communications Ab

Ansvarig redaktör: Stella Törnroth

Utgivare: Kimitoöns kommun

Tryckeri: Grano Oy

Kimitoöns kommun 2022

visitkimitoon.fi

Möjligheternas ö!

En levande skärgård, rogivande natur och grönskande landsbygd. Så skulle jag beskriva Kimitoön i huvuddrag. Det är de här faktorerna som tillsammans med ett livskraftigt samhälle gör kommunen attraktiv för alla. På Kimitoön hittar man lätt sin plats, som fast bosatt, deltidboende eller som besökare.

Det är med stor iver och förväntan som jag blickar framåt mot de närmaste åren i Kimitoöns framtid. Det sjuder av utveckling på ett lovande sätt bland företagen, föreningarna och våra invånare. Till invånarna räknar vi även i högsta grad våra aktiva deltidboende som är en viktig motor för livskraften i våra byar och för vårt rika föreningsliv.

Den lokala gemenskapen på Kimitoön är vårt trumfkort och den röda tråden i vår vardag, och det är med hjälp av den som vi lyckas skapa en aktiv och inkluderande tillvaro för alla. Engagemang kräver dessutom samarbete och dialog. Det här är nå-

got som vi redan beaktar och hela tiden strävar efter att utveckla. Det är nämligen genom gemensamma satsningar på Kimitoöns unika historia och kulturbebyggelse – i en samhällsmiljö där landsbygd och skärgård möts – som vi har blivit ett av landets attraktivaste besöksmål. Jag har därför en stor tilltro till en lika positiv framtid för oss, om vi bara vågar vara nyfikna och utmana varandra att tänka i nya banor.

På Kimitoön njuter man året runt, såväl på jobbet (på plats eller distans) som på fritiden. Här erbjuds möjligheter för alla som vill skapa, njuta, uppleva och utvecklas i en trygg omgivning.

Varmt välkommen till Kimitoön!

Erika Strandberg
Kommundirektör

30

9

26

54

32

50

Innehåll

SALTSTÄNK OCH LIVSKRAFT

Havet: check. Tjänsteutbud: check ... Allt: check.	6
Hem och fritidsbostäder: tomtutbud	8
Företagande och distansarbete	9
Kimitoön x San Francisco: Drömmen om ett 50:50-liv	10
Med båt i skärgården	12
Havsörnarnas rutt	13

BESÖKSMÅL

Skärgårdsbyar och -kultur	14
Dalsbruk	16
Kimitoön, Björkboda, Kärre-Västanfjärd, Vånö, Högsåra, Rosala-Hitis	18
Guldkorn av artesaner och småproducenter	21
Sagalunds museum väcker historia till liv	22
Söderlångvik gård – naturupplevelser och personhistoria i Amos Andersons sommarresidens	24
Skärgårdshavets UNESCO-biosfärområde	26
Skärgårdshavets nationalpark	27
Örö kustfort i ett nötskal	28
Förtrollande fyrö mitt ute i havet	30
Yxan högt vid Rosala Vikingacentrum	32

UNIKA AKTIVITETER

Kimitoöns aktiviteter	34
Varje årstid har sin charm i Kasnäs	36
Idyllisk golfbana + Medveten närvaro på Hildas stall	38
Kustrutten för cyklister - bruksbyar, skärgårdsvyer och tre nationalparker	39
Labbnäs passar utmärkt för kurser och retreatar	40
Magiskt bastubad i skogsbyn på Storfinnhova Gård	41
Fram genom havet går paddlarens färd	42
Inneställena för utefolket	46
Unika evenemang	48
Joie de vivre	50

BRA ATT VETA

Praktiska tips för skärgårdsresande	52
Hyrutrustning & guidetjänster	53

SMAK- OCH ÖVERNATTNINGS- UPPLEVELSER

Skärgården smakar gott!	54
Skärgårdens smaker i ditt ölglas	54
Sylt, delikatesser och jordnära stämning – det är Närboden i ett nötskal	55
Ät, sov och njut!	56

A man with a beard and brown hair, wearing a dark olive-green jacket and a matching scarf, is sitting on a stone step. He is smiling slightly and looking towards the camera. Behind him is a light-colored house with white trim and a window. To the right, there are green bushes and trees with some autumn-colored leaves. The overall scene is outdoors in a residential setting.

*Havet: check.
Tjänsteutbud: check...
Allt: check.*

År 2016 lyfte Tuomo Meretniemi och hans familj ankaret och gav sig ut på en världsomsegling, som fortsatte tills coronapandemin stängde ländernas gränser. Nu är familjen nöjd med sin nya tillvaro i Dalsbruk och kan åter njuta av havet.

Vem har väl inte beundrat vyerna på semesterorten och suckat högt: här skulle man bo! För **Tuomo Meretniemi** gick önsknin- gen i uppfyllelse för två år sedan. Efter en veckoslutsresa till Dalsbruk tillsam- mans med hustrun **Riikka** ertappade sig paret med att skaffa en bostad på Kimitoön. Trebarnsfamiljen hade rätt nyligen återvänt till Finland från sin världsomsegling och bodde tillfälligt i Helsingfors.

- För oss var det framför allt viktigt att få bo nära havet. Vi hade tittat på bo- stadsutbudet längs sydkusten, men vis- ste inte riktigt vad vi sökte. När Riikka kom hit för att tillbringa helgen hos en bekant tyckte hon att orten verkade trevlig. Det gick två veckor och sedan kom vi hit tillsammans. Två veckor se- nare beslutade vi oss redan för att flytta, minns Meretniemi.

Det nya hemmet är ett hus byggt på 1890-talet i centrum av Dalsbruk. Både affären och havet ligger på två minuters promenadavstånd.

- Jag reser en del i mitt jobb och varje gång jag återvänder till ön känner jag att kommit hem. Jag har inte saknat storstadslivet en enda gång. Om vi vill gå på teater eller bio kan vi ta oss till Åbo på cirka en timme.

Även hobbymöjligheterna som ön er- bjuder har varit en positiv överraskning.

- Barnen har möjlighet till hobbyer näs- tan varje dag. De har till exempel varit med i dansgrupperna vid Kimitoöns musikinstitut och i sjöscouterna. Ibland har det åkt och badat och ifjol tog de sång- och pianolektioner. Jag och Riikka har bland annat frivilligjobbat för Norpas-festivalen och Kimitoöns Sjö- räddare.

Samarbete och hjälp

Under intervjun nämner Meretniemi vid flera tillfällen att många jobb nume- ra är sådana att de kan skötas varifrån som helst, så länge som nätförbindelsen fungerar.

- Vi kan båda sköta våra jobb på dis- tans. Det ger mer frihet och vi kan leva nära naturen. Även lågstadiet med 35 elever har varit fantastiskt och hälso- och sjukvården har fungerat bra. Det har också varit trevligt att jag kunnat stärka mina kunskaper i svenska här, säger Meretniemi med ett leende.

Familjens positiva förväntningar på att bo på Kimitoön uppfylldes, och vardagen har också bjudit på trevliga över- raskningar.

- Vi har fått ett mycket vänligt mottag- ande och det här är en plats där man hjälper varandra. När vi förnyade in- redningen i vårt vardagsrum hittade vi en bra soffa i en lokal återvinnings- grupp. Jag frågade efter en släpvagn i en annan lokal grupp och inom fem mi- nuter kunde vi låna en gratis släpvagn. Även i övrigt finns det tillit här, vilket är ovanligt i städer.

Meretniemi hittar beröringspunkter mellan invånarna på en lite ort och seg- largemenskapen.

- Genom att samarbeta och hjälpa var- andra klarar man sig bättre, samman- fattar han.

KIMITOÖNS KOMMUNS BOSTADS- OMRÅDEN OCH LEDIGA TOMTER

Dalsbruk

Dalsbruk är en levande och kreativ mötesplats vars rika brukshistoria och vackra marina miljö gläder både invånarna och besökare. Invånarna får njuta av bra service och ett mysigt byacentrum som omges av kaféer och restauranger. Det aktiva kulturlivet vid havet ser till att det alltid finns gott om evenemang och saker att göra för byns invånare! **Dalsbruks tomter från 1410 €**

Dragsfjärd

Dragsfjärd bjuder på autentiskt skärgårdsliv och här får man njuta både av insjön och havet! I den mysiga byn Kärra hittar du en betjänande närbutik och en restaurang, och till Dalsbruks kaféer och restauranger kör du med bil på 15 minuter. **Dragsfjärd's tomter från 2625 €**

Kimito

Boende i Kimito centrum kombinerar stads- och skärgårdslivet. Det finns aktiviteter och hobbyer alla dagar i veckan och bra förbindelser med dagliga bussurer till Åbo, Salo och Helsingfors. Härifrån tar du dig också snabbt ut till vackra skärgården. **Kimitos tomter från: 5600 €**

Strömma

Skärgården börjar från Strömma! Strömma erbjuder sina invånare en naturskön boendemiljö precis vid porten till skärgården. Läget garanterar smidiga förbindelser till Salo och Åbo. Strömma kanal är en unik attraktion i sig och den enda platsen i Finland där man kan observera tidsvattensfenomenet! **Strömma Dahlby Solstrandtomter med havsutsikt från: 20 000 €. Strömma Dahlby Sandåsen tomter från: 8000 €**

Västanfjärd

Västanfjärd blev utsedd till årets by i Egentliga Finland 2019 och charmar med sin avslappnade skärgårdsstämning, men byn erbjuder också många inspirerande aktiviteter. Segelfartygens och kalkgruvornas historia återspeglas i landskapet som lockar också besökare med sin maritima atmosfär till området. **Västanfjärd's tomter från: 5160 €**

Alla bostadsområden och tomter på kartan: [Hoods.fi](https://www.hoods.fi)

(DISTANS)JOBBA MED HAVSUTSIKT

Distansjobba med havsutsikt

Intresset för att jobba på distans ökar och öppnar samtidigt en möjlighet att vistas längre i skärgården. En kopp kaffe och distansmöte på egen terrass är det nya normala! Ibland kan det vara bekvämare att jobba på ett kontor i lugn och ro – därför erbjuder vi en drop-in arbetspunkt för de som distansarbetar. I DIT-center i Dalsbruk kan du gratis reservera ett kontorsrum för några dagar åt gången.

Vill du jobba i skärgården?

Kimitoöns näringsliv är väldigt mångsidigt och det finns alltid utrymme för nya arbetstagare speciellt inom hälsovården och äldreomsorgen samt hotell- och restaurangbranschen. Kimitoöns kommun arrangerar årligen en digital Rekrymsa där du kan bekanta dig med öns arbetsgivare.

Plats för just ditt företag

Kimitoön är en av Finlands stugtätaste kommuner. Handel och byggverksamhet, turism, båtbranschen samt hotell- och restaurangbranschen är därför näringsgrenar som växer. Vårt område har en kraftig entreprenörsanda och det råder ett gott företagsklimat. Små- och mikroföretag utgör grundpelaren i Kimitoöns näringsliv. Vi finns nära södra Finlands större städer och viktiga leder, och har en egen hamn i Dalsbruk med åtta meters farledsdjup, vilket erbjuder goda exportmöjligheter.

Vi erbjuder blivande och redan etablerade företagare kostnadsfri rådgivning. Vi hjälper dig också att hitta en lämplig tomt, företagslokal och vid behov även arbetskraft. Via våra nätverk har du lättare att hitta de rätta kontakterna och samarbetspartners inom just din bransch!

Läs mer om lediga arbetsplatser, hur du bokar en gratis drop-in arbetspunkt på skargardsliv.fi

Fakta om Kimitoön

Invånarantal 2021:	6 616
Svenskspråkiga invånare:	67,5 %
Finskspråkiga invånare:	28,7 %
Övriga språk:	3,8 %
Areal:	2 801 km² (land och vatten)
Bostäder:	4 537
Sommarstugor:	4 865
Skattesats:	7,11 %

Antal företag: Aktiva företag **ca 700 stycken**, varav mikroföretag **ca 95 %**

- 3 000 öar
- Nordens högsta fyr, Bengtskär
- Skärgårdshavets nationalpark
- Skärgårdshavets Biosfärområde (UNESCO)

KIMITOÖN / SAN FRANCISCO: DRÖMMEN OM ETT 50:50-LIV

Irene och Joonas Hjelt och deras två små barn bor stadigvarande i San Francisco, men tillbringar så mycket tid som möjligt på sommarstugan i Kasnäs på Kimitoön. Paret, som arbetar inom tekniksektorn, distansarbetar också från Kimitoön. Hjelts drömmer om att någon dag kunna bo halvt på Kimitoön och halvt i San Francisco.

Havet, skärgården och naturen är mycket viktiga för vår familj. Hela vår familj älskar vår stuga i Kasnäs, säger **Irene** och **Joonas Hjelt**, som flyttade från Finland 2015, i ett videosamtal.

Joonas Hjelt har djupa band till Kimitoön och Kasnäs. Han har seglat på Skärgårdshavet sedan han var liten, och för några år sedan ärvde han sommarstugan efter sin far.

- Även om vi bor långt bort kändes det självklart för oss att inte sälja stället. Vi åker till stugan ett par gånger om året. Förra sommaren tillbringade vi ett par månader där medan vi arbetade på distans. När vi inte är på plats hyr vi ut stugan via Airbnb. Det är fint att också kunna ge andra en möjlighet att njuta av stället, förklarar Joonas.

Joonas arbetar på sitt startupföretag, och Irene på Meta. Båda kan arbeta praktiskt taget varifrån som helst tack vare arbetets karaktär och globala team. Paret har satsat på dataförbindelserna på sitt ställe i Kasnäs, vilket gör det lätt att arbeta på distans.

- Tidsskillnaden på tio timmar gör att vi håller våra möten sent på kvällen. Kvällarna är så ljusa i Finland att vi inte blir trötta. Eftersom våra arbetsdagar inte börjar förrän på eftermiddagen har vi gott om tid att göra utfärder och umgås med familjen under dagen, säger paret glatt.

En gång hade Joonas ett möte som han deltog i direkt från bastun. "Kollegorna tyckte att det verkligen var exotiskt att se bastuångor på skärmen", fortsätter Irene med ett skratt.

"Vi tycker det är fint att Kimitoön har utvecklats och blivit livskraftigare."

Kollegorna har även i övrigt varit mycket intresserade av Hjelts sommarställe. Joonas säger skämtsamt att de jobbar fortlöpande på varumärket Finland medan de är i landet.

"Vi tycker det är fint att Kimitoön har utvecklats och blivit livskraftigare."

- När våra kollegor tittar var vi är på Google Maps undrar de hur det är möjligt att arbeta på en sådan plats. Det känns inte självklart till exempel för någon från Kalifornien. Även här finns det avlagset belägna stugor som inte är uppkopplade alls, säger Joonas och dricker kaffe ur en Taika-mugg.

Hjelts tycker att Kasnäs är trevligt även ur en barnfamiljs perspektiv.

- Kasnäs har en bra bybutik och restaurangerna serverar lunch. Våra favoriter är Farmors café, Källarvinden, Kasnäs paviljong och naturligtvis Söderlångvik gård. Kimitoön har många byar, matställen och sevärdheter. Det är viktigt att emellanåt komma ut bland folk. Vi tycker det är fint att Kimitoön har utvecklats och blivit livskraftigare under åren. Örö är ett lyckat exempel på det här. Där har de hittat rätt sätt att marknadsföra den unika miljön på, säger paret.

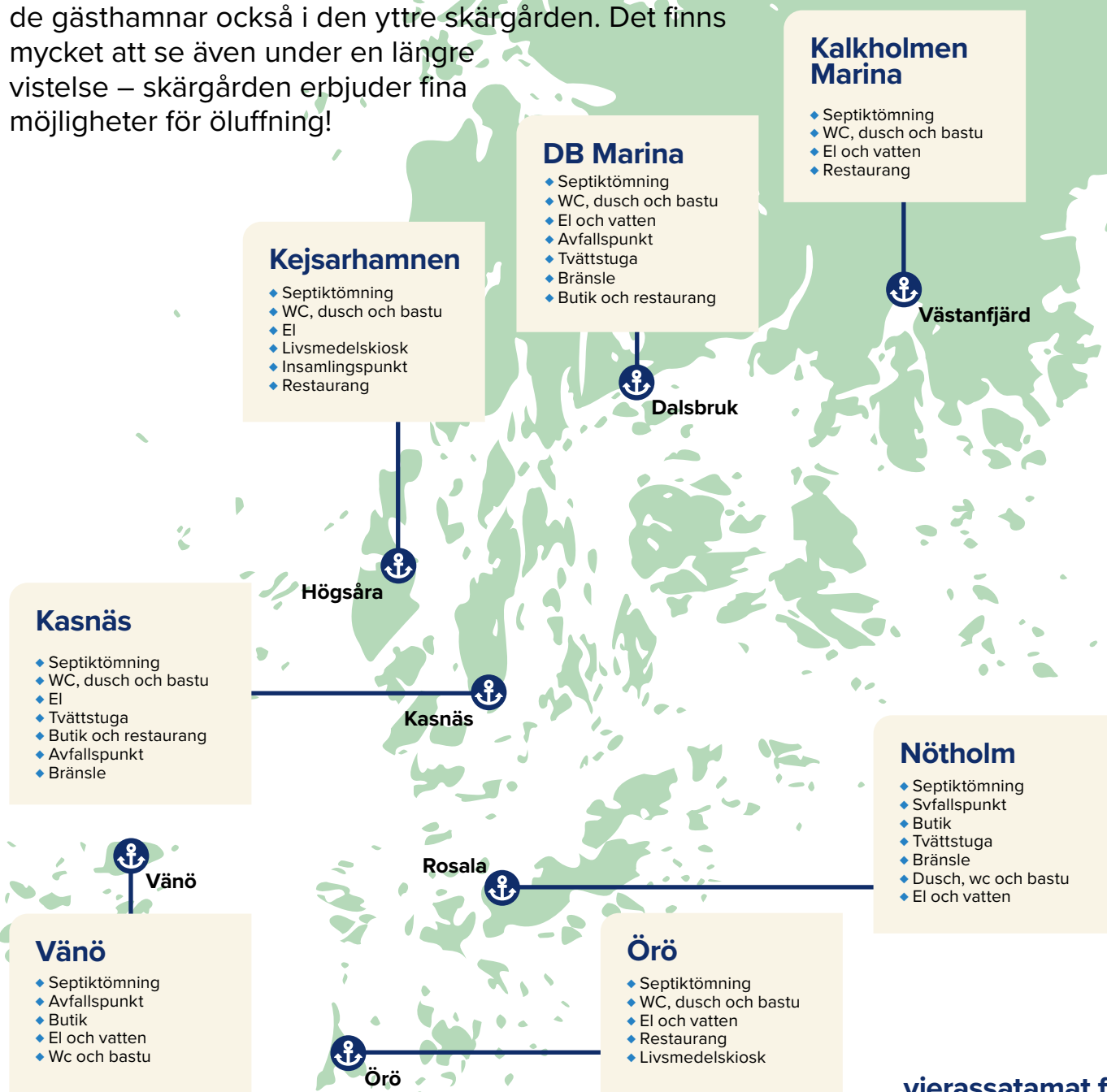
Familjen besöker Finland nästa gång på sommaren – med sig kommer de att ha sin colombianska au pair Valentina, som väntar mycket på sin första resa till Europa.

I framtiden skulle Hjelts vilja bo halva året på Kimitoön.

- Vår dröm är att kunna bo i halva året i Finland och halva här. Naturligtvis finns det mycket fint även här, men i Finland har vi släkt, underbara vänner och vårt sommarställe. Företagandet och flexibla arbeten möjliggör att drömmen kan bli verklighet, sammanfattar Hjelts.

Tjänster och bekvämligheter i gästhamnarna

Oavsett om du söker omfattande hamntjänster eller ett lugnt ställe i naturen, hittar du en lämplig gästhamn på Kimitoön. Hamnarna med full service ligger på öns sydkust, och om du längtar längre ut finns det välutrustade gästhamnar också i den yttre skärgården. Det finns mycket att se även under en längre vistelse – skärgården erbjuder fina möjligheter för öluffning!

Havsörnarnas rutt

Havsörnen är skärgårdens signaturdjur - kom till havsörnens landskap för att uppleva Skärgårdshavet, ett av Finlands nationallandskap. Rutten går runt Kimitoön, den näst största ön i Finlands havsområde. Havsörnarnas rutt kan göras med båt, kajak, sup-board eller till och med roende!

Havsörnarnas rutt är indelad i åtta etapper. Du kan börja i vilken hamn som helst längs rutten. Under Havsörnarnas rutt upplever du nationalparkens underbara öar och skär, bruks-

byar, historiska Strömma kanal samt gästhamnar som erbjuder allt en havsresenär behöver.

PS. Glöm inte att klättra upp i utkikstornet på nationalparkens högsta ö, Högländ, och upplev landskapet ur havsörnens perspektiv.

Mer information: visitkimitoon.fi

Byar och kultur i skärgården

Vår natursköna skärgård bjuder på idylliska småbyar, det bästa av havet samt unika produkter av artesaner och hantverkare. Stämningen på Kimitoön är en blandning av mys, havsnära upplevelser, landsbygdsidyll, bruksortsstämning och historia.

Kimitoön charmerar såväl sommar som vinter. Du kan dra dig tillbaka i egen lugn och ro eller njuta av folkvimmel och konserter. Till Kimitoön kan du ta dig både land- och sjövägen.

Vänö

Kimito

Björkboda

Dragsfjärd

Västanfjärd

Dalsbruk

Högsåra

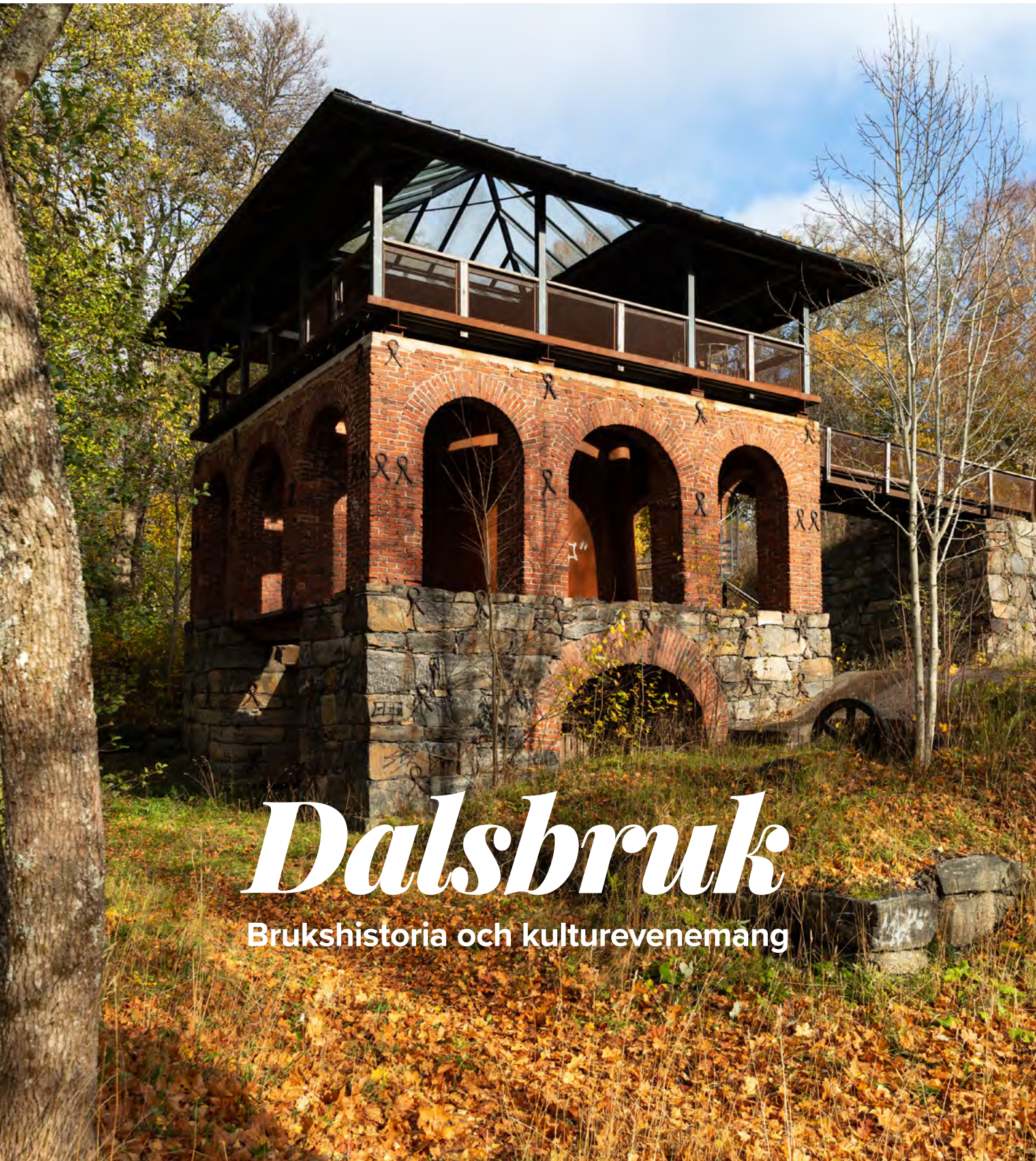
Kasnäs

Hitis

Rosala

Öro

Bengtskär

Dalsbruk

Brukshistoria och kulturevenemång

Dalsbruk bjuder på mängder av program och aktiviteter för hela familjen. Byn lämpar sig även för längre vistelser tack vare sina naturstigar, utsiktsplatser och sitt mångsidiga kulturutbud. Du kan också shoppa lokala delikatesser eller till exempel besöka ett glasblåseri.

Kultur & brukshistoria

Dalsbruk och dess invånare levde jämsides med järnbruket i över 330 års tid. Det var en samlevnad som gav upphov till miljoner ton järn, en vacker bruksmiljö och en rik brukshistoria. Du som besöker Dalsbruk kan känna fläktar av järnbruket var du än rör dig.

När det är sommar kan du besöka Bruksmuseet där du kan bekanta dig med järnbrukets historia och arbetarliv. Ta en guidad tur runt byn eller delta i en dramatiserad tur med arbetaren Kalle Dunder som berättar om livet på 1900-talet!

Hav och insjöar

Saltstänk eller trolska insjömiljöer – byns läge mellan havet och två insjöar öppnar upp för många minnesvärda utflykter.

Om du vill ut till havs kan du hoppa på en avgiftsfri förbindelsebåt, reservera en plats på en kryssning eller hyra en segelbåt i hamnen.

Att paddla i Stora Masugnsträskets gungflykanaler och ödemarksvyer är en fascinerande upplevelse. Mellan maj-oktober kan du hyra kanot vid gästhamnkontoret.

Gästhamnen erbjuder full service och här finns utöver mångsidiga hamntjänster också DB Bistro & Butik.

Därför Dalsbruk

- ◆ torgdag varje onsdag och lördag
- ◆ festivaler: Baltic Jazz, Festival Norpas och September Open
- ◆ caféer och matställen i hamnen, parken och vid torget
- ◆ glasblåseriet Glashyttan: se en glasblåsare i arbete
- ◆ vandringsleder för barn och vuxna, Senatsbergets utsiktstorn
- ◆ kanotuthyrning vid Stora Masugnsträsket
- ◆ logimöjligheter: hotell, hostel, B&B, camping, Airbnb och Skytent Ecocamp tältlogi

visitkimitoon.fi/dalsbruk
dalsbruk.fi

Vänö

Vänö är en ö i Kimitoöns yttre skärgård. Vänö skärgård består av cirka 150 öar, varav många är bebodda på sommaren. Sommaren är den aktivaste tiden på Vänö, men också den lugna vintern har sin egen charm. En avgiftsfri förbindelsebåt trafikerar mellan Kasnäs och Vänö. Kaféet och butiken ”Strandhugget” är öppet på sommaren. Kulturhuset kan bokas för bland annat fester, möten och kurser. Vänö kapell kan bokas för bröllop och andra kyrkliga evenemang. I Västerby finns en privat strandbastu, cirka 1 km från hamnen. Bastun kan också bokas utanför sommarsäsongen. Passa på att gå den 2,5 kilometer långa naturstigen och njuta av badstranden när du är på Vänö. Läs mer om öns tjänster på www.vano.fi.

Björkboda

Den underjordiska rökbastun på Storfinnhova gård har blivit en av de mest minnesvärda upplevelserna för många som besöker Kimitoön. Allmän bastu ordnas regelbundet. Björkboda erbjuder även många andra upplevelser och aktiviteter. Du kan spela golf i Bjärkas, njuta av konst och evenemang på kulturcentret KuBu, besöka ortens läsmuseum och bruksmiljöer, ta en guidad paddlingstur på Björkboda träsk och koppla av vid badstrandens vindskydd.

Dragsfjärd

”Där hav möter land, där ligger Dragsfjärd” var länge Dragsfjärdens slogan. Dragsfjärd är rik på historia och natur. Se åtminstone den historiska kyrkan och kyrkbyn i Dragsfjärd och njut av strandlivet på Ölmos sandstrand, besök Söderlångvik gård och gör en heldagsutflykt till Purunpää naturskyddsområde (19 km).

Kimito centrum

Kimito hör till de aktivaste platserna på Kimitoön och kan erbjuda mycket för alla i familjen. Du kan till exempel motionera i Amosparken, spela fotisgolf i Uppgårds på Finlands enda fotisgolfbana med 18 hål, vandra eller löpa på naturstigar, besöka Sagalunds populära friluftsmuseum och S:t Andrea-skyrkan samt delta i evenemang i kulturhuset Villa Lande. När du besöker Villa Lande är Cake My Way helt klart värd ett besök. Här bakar Koko Suomi leipoo (Hela Finland bakar)-programmets vinnare olika välsmakande bakverk! Om du söker något att shoppa är Närboden en klar vinnare med sina prisbelönda delikatesser. Ett annat ställe som är värt ett besök är Sagalunds museibod, där du bland annat kan fynda lokalt och hitta nyproducerade gammaldags leksaker. Besök också Westankärr gårdsbutik som säljer naturbeteskött av lamm.

Västankfjärd

Västankfjärd riktar in sig på tyst turism och kan erbjuda genuin skärgårdsstämning och rofyllda byvägar, men också många aktiviteter och evenemang. Även om byns sevärdheter och tjänster ligger inom en radie av 10 kilometer är det bra att reservera ett par dagar för besöket. Västankfjärdens historia präglas av segelsjöfart, skeppsbyggeri och kalkbrytning. Längs kulturstigen hittar du många kulturhistoriskt värdefulla byggnader som märkts ut med skyltar. Kor och får betar på de närliggande ängarna. Även dagbrotten och minnesmärkena med anknytning till sjöfarten passar som utflyktsmål. Den vackra utsiktsplatsen på Lammala naturstig är rätt ställe att koppla av med litet färdkost från bybutiken. Den andra av Västankfjärdens naturstigar leder till en jungfrudans, även kallad trojeborg. Båtfarare kan lägga till vid Kalkholmens gästhamn, som bland annat har en restaurang. Här finns också en scen för sommar-teater, konserter och festivaler samt yogakurser. I Västankfjärd kan du spela tennis, golf, boule, frisbeegolf och padel.

Hitis & Rosala

Hitis och Rosala är två vackra öar i den yttre skärgården som binds samman av en liten bro och en gemensam historia. Vikingarna seglade hit i österled, och nuförtiden kan du ta dig fram till den vikingatida handelsplatsen med bil. Hitis kyrka är en av de äldsta och vackraste träkyrkorna i Finland och är definitivt värd ett besök. Vikingacentret i Rosala presenterar skärgårdens järnålder på ett mångsidigt sätt och bjuder på oförglömliga upplevelser för dem som vill testa på hur det var att leva på vikingatiden. Hitis över hundraåriga folkskola inrymmer ett charmigt bibliotek, en infopunkt och en hantverksbod. Gröndalens natursköna sandstrand är en dold pärla för dem som älskar strandliv. Hitis vardagsrum Backom Café och pub är öppet från påsk till sen höst. Byns närbutik, Holmströms lanthandel, betjänar turister och invånare året runt. Bageriet Rosala Bagaren i Hitis är känt för sina limpor. Här hittar du också mikrobryggeriet Rousal Brygghus som brygger lokalt öl.

Högsåra

Högsåra är känt som Jungfrusunds lotsplats, som omnämndes första gången i lotssammanhang 1490. Högsåra är en välbevarad idyllisk skärgårdsby, där de äldsta bevarade byggnaderna är från 1700-talet. Byns långa historia av lotsning och kejsarliga besök förenas med nutiden på ett unikt sätt. Menyn på Farmors Café bygger på lokala råvaror och egna bakverk. Njut av en skön stämning i charmig bymiljö. Strandbaren Rumpen Bar vid Lillbacka Brygga serverar uppfriskande drycker i en avslappnad atmosfär. Jungfrusunds museum i Kejsarhamnens gästhamn ger en inblick i byns historia.

Guldkorn av artesaner och småproducenter

Gläd dina nära och kära med lokala produkter! Handla direkt hos hantverkaren och småproducenten eller till exempel i museibodarna.

Emma Hagman Designs disktrasor för Sagalunds museum är dekorerade med motiv från Kimitoön.
Sagalunds museishop

Henna Renfors/Own-Design både designar och tillverkar vackra silversmycken inspirerade bl.a. av öns lokalhistoria. En del av smyckena är tillverkade av Leif Ström. **Sagalunds museishop**

Paula Puikko-Laakso har designat roliga nyckelhållare av nycklar från Björkboda låsfabrik.
KUBU shop

Närbodens smakliga sylter finns i många delika smaker. **Närboden**

Äpplen och äppeldelikatesser från egen trädgård säljs på **Söderlångvik gård.**

Vackra kort designade och tillverkade av designduon neme.
KUBU shop

*Sagalunds museum
väcker historia
till liv*

Sagalunds museum i närheten av Kimito centrum är ett levande hembygdsmuseum, ett barnkulturcentrum och en trädgård. Kärnan i verksamheten är mångsidig och barnorienterad kulturarvsfostran och miljöfostran.

Finlands första friluftsmuseum Sagalund grundades 1910 av **Nils Oskar Jansson** i Kimito, som tillsammans med **Adèle Weman** var lärare vid Vreta folkskola på museiområdet. Jansson hämtade sin inspiration från Skansen i Stockholm. Under årens lopp har över tjugo byggnader flyttats till området från olika delar av Kimitoön: bland annat ett tingshus, ett torp, en bondgård, en villa och två skolor. Dessutom har man skapat många inspirerande lekmiljöer för barn.

Konstmecenaten **Amos Anderson** inledde sin skolgång i Vreta folkskola. Kanske det var just här som hans intresse för konst- och kultur fick sin början? Tjuda pedagogi, som är den ena av Sagalunds skolbyggnader, byggdes i slutet av 1700-talet och flyttades till området redan 1914.

Hela museiområdet är öppet på sommaren och museets huvudbyggnad Sagalundgården är öppet året om med sitt lunchcafé och sin museibod. I huvudbyggnaden kan besökarna till exempel prova på hur en barnmorska arbetar.

Mycket att se i trädgården

Nils Oskar Jansson var en stor beundrare av **Carl von Linné** och han drömde ofta om att kunna utvidga friluftsmuseet med en botanisk trädgård. Fortsättningsvis tar personalen hand om arterna som Jansson planterade i Sagalund för över hundra år sedan. På området

finns också en fin, senare inrättad rosenträdgård.

Sagalunds barnkulturverksamhet stöds av undervisnings- och kulturministeriet och i den ingår även skolträdgårdsverksamhet, där undervisningen inleds med vårsådd och avslutas med en skördefest på hösten.

Kulturarvet vårdas

Enligt Sagalunds museichef **John Björkman** är det en intressant, om än en krävande uppgift att ta hand om museibygnaderna.

– Som museichef har jag velat satsa på att renovera byggnaderna. Under de senaste somrarna har vi reparerat många tak och vissa renoveringsarbeten har också gjorts under ett internationellt volontärläger. På så sätt bidrar vi till att föra byggnads- och renoveringstraditionen vidare.

Gammaldags skoldag är ett av de populäraste programmen i Sagalund. Under den här tidsresan får eleverna till exempel öva skrivning med bläckpenna – naturligtvis under det vakande ögat

av en sträng lärare! Nallekalas ordnas för de minsta i familjen och tidsresor för de lite större där man pysslar med gammaldags sysslor.

– Vi vill levandegöra historien. Gammaldags skoldag är publikens absoluta favorit. Även om vår huvudsakliga målgrupp är barn och skolgrupper, satsar vi nu också på vuxna genom att erbjuda en serie traditionsverkstäder som ordnas en gång i månaden på lördagar, säger Björkman.

Under museibesöket kan du njuta av lunch och bakverk i det stämningsfulla Café Adèle som är öppet året runt.

Sagalunds rikskända museibod har ett mångsidigt och intressant sortiment – här finns det även knäckklubbor.

Läs mer: www.sagalund.fi

Övriga museer på Kimitoön

- ◆ Dalsbruks bruksmuseum presenterar järnbrukets historia. Den första masugnen byggdes år 1686. Museet är en del av Sagalunds barnkulturcentrum.
- ◆ Björkboda Låsmuseum ligger i en arbetarbostad från 1840-talet och presenterar låstillverkningens historia. Museet visar olika lås och beslag samt hur en arbetarbostad såg ut på 1970-talet.
- ◆ Jungfrusunds museum i Kejsarhamnen i Högsåra presenterar byns historia med fokus på den tidigare lotsverksamheten och det kejsarliga besöket.
- ◆ Söderlångvik gård presenterar mecenaten Amos Andersons liv och konstsamling. I ladugården finns ett kafé samt växlande konstutställningar.
- ◆ Bengtskärs fyr är en majestätisk och historiskt betydelsefull byggnad i yttre skärgården. I fyren från år 1906 får man höra om slaget vid Bengtskärs år 1941 och utforska en bunker som byggdes efter kriget.
- ◆ Örö kustfort är en unik plats som kan jämföras med ett friluftsmuseum. Hela ön utstrålar militärhistoria med sina välbevarade kasernområden, kullerstensvägar och Obuhovkanoner.

Söder- långvik gård

*– naturupplevelser
och personhistoria
i Amos Andersons
sommarresidens*

Söderlångvik gård är en berättelse om riksdagsmannen, affärsmannen och konstmecenaten Amos Anderson. I det praktfulla karaktärshuset finns ett konst- och personhistoriskt museum. Till gården hör dessutom omfattande äppelodlingar, stora skogsområden och naturstigar. Söderlångviks herrgårdsmiljö bjuder på mångsidiga upplevelser för hela familjen.

Söderlångviks huvudperson, Hufvudstadsbladets ägare och Svenska folkpartiets riksdagsman **Amos Anderson** föddes i Kimito 1878. Anderson köpte Söderlångvik gård till sitt sommarresidens 1927. Gården har varit öppen för allmänheten som ett konst- och personhistoriskt museum sedan 1965.

Museet i det vita karaktärshuset berättar om hur pojken från Brokärr blev mediemogul i Helsingfors, samtidigt som han gjorde karriär som riksdagsman och storplacerare. Dessutom får besökarna ta del av Andersons stora kulturintresse och faktorerna som ledde till att Föreningen Konstsamfundet grundades.

Karaktärshusets konstupställning förnyas varje år före sommaren. Utställningen innehåller drygt hundra verk ur konstmuseet Amos Rex samlingar. Konstupställningarna fortsätter med

nutidskonst i gårdsbyggnaderna och Café Söderlångvik.

Upplevelser för hela familjen – och företag

Söderlångvik gård är mer än ett konst- och personhistoriskt museum. Utställningarna kompletteras av konserter, närmatsevenemang och annat kulturutbud. Till programmet hör bland annat teater, klassisk musik, pop- och jazzmusik samt workshoppar.

Det största evenemanget Äppeldagen ordnas i slutet av september, när den jättelika mängden äpple har skördats från trädgårdarna. På skördefesten kan besökarna handla olika äppelsorter och äppelprodukter från gården och njuta av musik samt kulturutbud för hela familjen.

Söderlångvik ligger vid havet och är också tillgängligt sjövägen. M/S Alva

gör sommarkryssningar mellan Söderlångvik och Dalsbruk. Runt gården finns flera naturstigar och även Söderlångviks äppelträdgård är värd ett besök. Söderlångvik erbjuder logi och mötesrum för företag, grupper och privatpersoner.

Lokala delikatesser

Café Söderlångviks bakverk och luncher tillreds till stor del av gårdens egna och närliggande producenters råvaror. Lunch serveras dagligen under sommarsäsongen. Picknickkorgar säljs till dem som vill njuta av sitt kaffe i det fria – bland annat naturstigens vindskydd och gårdens välklippta gräsmattor hör till picknickgästernas favoritställen. Cafét säljer också gårdens egna produkter, såsom äppelsaft, äppelsylt, äppellimpa och honung. En hantverksbod finns bredvid cafét.

**Läs mer: Visitkimitoon.fi
Soderlangvik.fi**

SKÄRGÅRDSHAVETS UNESCO BIOSFÄROMRÅDE

Vår skärgård ligger mitt i ett UNESCO Biosfärområde, ett av de mest artrika områdena i Finland och ö-tätaste områdena i världen. För biosfärområdet är kopplingen mellan människa och natur viktig. Biosfärområdet strävar med all sin verksamhet efter att främja både hållbar turism och en levande skärgård.

www.biosfar.fi

Ö-expeditionen

Rör du dig med båt i Skärgårdshavets Biosfärområde? Då är miljöäventyret ö-expeditionen något för dig och din familj! På egen hand kan ni besöka gästhamnar i Åbolands skärgård. I varje gästhamn finns roliga uppgifter som du kan göra och samtidigt samla stämplor i ditt forskarpass. Passen är tillgängliga på flera öar.

www.expedition.foss.fi

Skärgårdshavets nationalpark

Skärgårdshavets nationalpark bjuder på en mängd mångsidiga besöksmål bland sina kobbar, skär och fjärdar. Vissa av öarna är tillgängliga året runt med förbindelsebåt eller annan båttrafik.

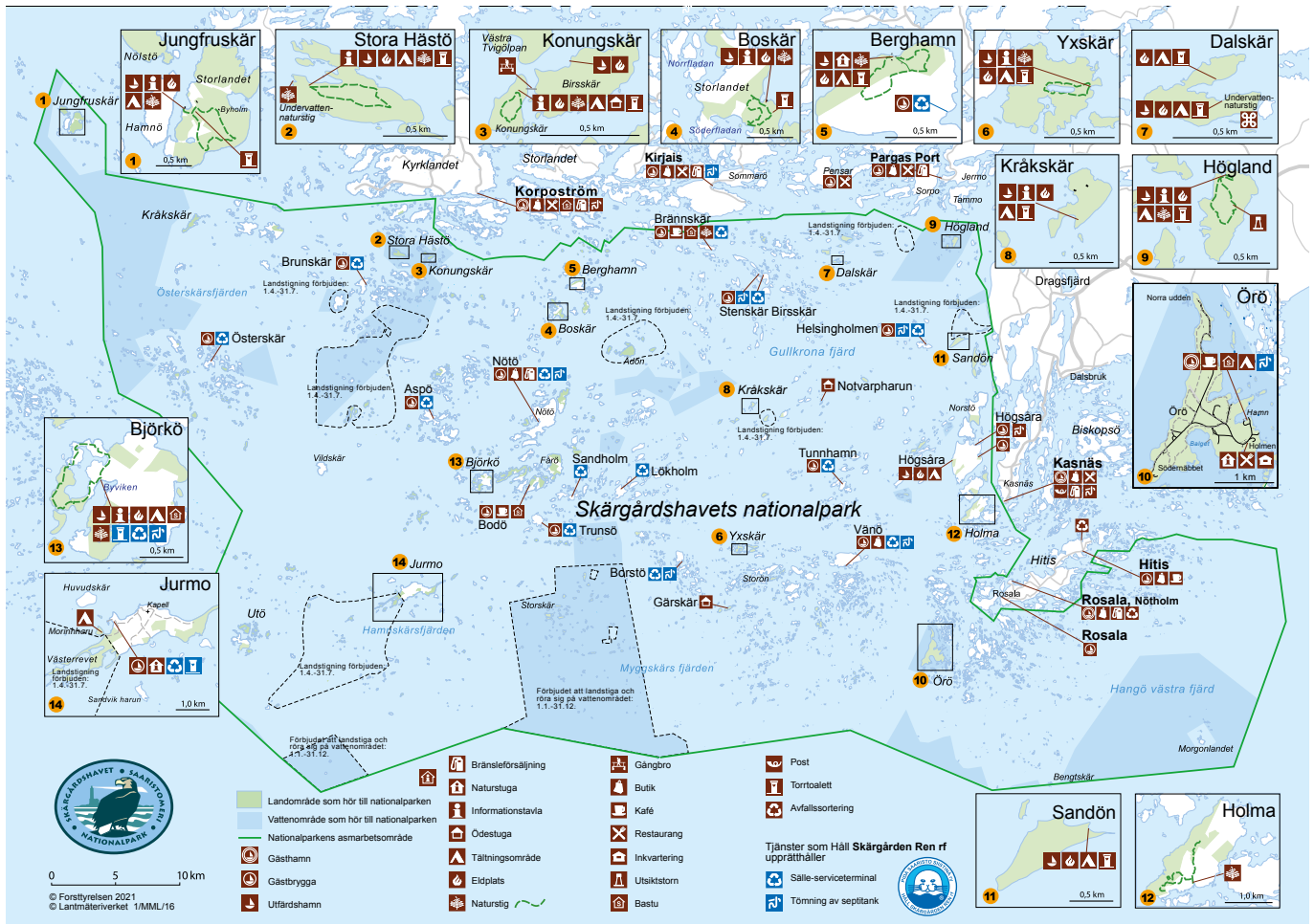
På våren är Utö, Jurmo och Öro verkliga paradiser för fågelskådare. De gamla betesöarnas kulturlandskap är utmärkande för nationalparken, de vårdas årligen genom slåtter och bete.

- Skärgårdshavets nationalpark grundades för att slå vakt om den unika skärgårdsnaturen och -kulturen. Eftersom nationalparken är ett naturskyddsområde, är besökarnas rättigheter begränsade och naturen har högsta prioritet.
- En stor del av vattnet och öarna innanför nationalparkens gränser ingår inte i parken, och området bjuder förutom på natur även på levande skärgårdskultur.
- På nationalparkens område är det endast tillåtet att tälta och göra upp eld på anvisade platser. Det är förbjudet att göra upp eld när det råder varning för skogsbrand. Det är inte tillåtet att ta i land på vissa öar under fåglarnas häckningstid och man får inte röra sig på sälarnas skyddsområden överhuvudtaget.

Utinaturen.fi/skargardshavet

SKÄRGÅRDSHAVETS NATIONALPARK

Kort om Skärgårdshavets nationalpark

- ◆ Historia: Gravrösen, hemlighetsfulla munkringar och kulturlandskap
- ◆ Rutter: 14 naturstigar på land och två undervattensrutter
- ◆ Service: utfärdshamnar, tältområden och lägereldsplatser
- ◆ Upplev Skärgårdshavet: utflyktskarta.fi

Örö kustfort i ett nötskal

Örö, som ligger sydväst om Hitis, var stängt för allmänheten i över hundra år. Nu är kustfortet ett av de populäraste besöksmålen i Skärgårdshavet.

Luonto

Örö är en del av åsen Salpausselkä II, och har en jordmån som huvudsakligen består av sand och grus. Öns urskogar, heddar samt sand- och grusstränder har mycket att ge till alla som älskar uteliv och naturen.

Vandra:

Den norra markerade friluftsleden är drygt fem kilometer lång och den södra något kortare. Naturguider kan beställas. En badstrand ligger nära öns södra udde.

Hyr:

Cyklar, kanoter, kajaker och SUP-brädor kan hyras från hamnkontoret. Med cykel är det lättare att få en första uppfattning om den rätt så stora ön.

Fågelskäda:

Flyttfåglar passerar Örö både på våren och hösten. Även på sommaren kan de varierande livsmiljöerna locka till sig sällsynta fåglar.

Botanisera:

Sällsynta strandväxter förekommer och över 250 sällsynta eller hotade fjärilsarter. Sammanlagt har cirka 1 600 fjärilsarter påträffats på Örö.

Med egen båt till Örö

Gästhamnen på Örö har plats för 80 båtar. Hamnen utsågs till "Årets gästhamn" 2017.

Militärhistoria

Örö fungerade som flottbas för den svenska högsjöflottan under 1808–1809 års krig. Under den ryska tiden hörde Örö till fästningslinjen Örö–Russarö–Utö–Ösel, som kontrollerade infarten till Sankt Petersburg. Under den här tiden utrustades kustfortet med elva kanoner i olika storlekar, en smalspårig järnväg, kullerstensvägar samt ett antal kaserner och andra byggnader. Järnvägen är numera riven, men kullerstensvägarna och byggnaderna finns kvar.

Örö var en viktig del av det finländska kustförsvaret från mellanfreden framåt. Kanonbatterierna på Örö gav eldunderstöd under slaget vid Bengtskärs 1941. Försvarsmakten överlämnade ön till Forststyrelsen 2015, då den blev en del av Skärgårdshavets nationalpark.

Kost och logi

Den tsartida matsalen i Restaurang 12" har lunchbord på dagen och à la carte på kvällarna. Mikrobryggeriet Kimi-to Brewings Skärilager hör till restaurangens specialiteter. StrandBistro erbjuder lättare kaféprodukter.

Övernattningsmöjligheterna är många. Du kan övernatta i stuga, på hotell eller vandrarhem, eller tälta på campingområdet.

Upplev åtminstone det här:

- ◆ 12-tumskanonernas kasernområde. Bengtskärs fyr ligger på cirka 13 kilometers avstånd söderut.
- ◆ Den förtrollande doften av hedarna. Högsommarvärmen får ljungen och backtimjanen att dofta. Så här hittar du fram: Vandra längs Pitkä Ikävä-vägen. Du vet när du är framme.
- ◆ Västra strandens långa sandstrand och dess landskap.

*Förtrollande
fyrö mitt ute
i havet*

Långt ut i Hitis yttre skärgård ligger Bengtskär, den sydligaste bebodda ön i vårt land och vars 52 meter höga fyr är den högsta i Norden. Efter att ha gått upp för spiraltrappans 252 trappsteg och klättrat upp för två stegar kommer besökaren in i fyrens ljusrum. Härifrån är utsikten över Skärgårdshavet makalös. Man kan försöka beskriva fyröns stämning på olika sätt, men Bengtskär måste upplevas själv: på den en och en halv hektar stora karga ön vaknar sinnena till liv, och havets brus och dofter fastnar i minnet för resten av livet.

Bengtskärs fyr ritades av arkitekt **Florentin Granholm** i slutet av 1800-talet. Bygget startade vårvintern 1906 och slutfördes ännu samma år – en verklig bedrift med tanke på det svårtillgängliga läget och den dåtida byggnadstekniken. Graniten till grunden och fasaderna bröts på ort och ställe. Underhållet sköttes av en fyrmästare, en maskinist och tre fyrvaktare med familjer, sammanlagt 15 personer. Antalet invånare var som högst i slutet av 1930-talet då 32 vuxna och barn bodde på skäret.

Dramatisk historia

Fyren anfördes för första gången under första världskriget, när de ryska kryssarna Magdeburg och Augsburg träffade den med ett trettiotal projektiler. Nästa drabbning ägde rum under andra världskriget, under slaget vid Bengtskär 26–27.7.1941. Den här gången blev skadorna och förlusterna betydligt större. Guidningen går i korthet in på händelserna under slaget vid Bengtskär, och dessutom kan besökarna bekanta sig med ämnet via utställningen på fyrens bottenvåning.

Service

Dagsbesökare serveras utsökt goda smörgullar och salt och sött tilltugg, samt drycker. Kaféet säljer souvenirer. Vykorten som skickas från ön stämplas med Bengtskärs egen poststämpel.

Det är också möjligt att tillbringa en oförglömlig natt på Bengtskär i någon av de sju efterfrågade hotellrummen med sammanlagt 25 bäddplatser. På kvällen kan övernattande gäster njuta av god skärgårdsmat och av milda bad i den över hundraåriga bastun.

Från förfall till ny glans

Fyrtornets gaslykta automatiserades 1968, varefter byggnaden stod kall och obemannad i årtionden. Skadegörelse och avsaknaden av värme ledde till att fyren förföll, tills Sjöfartsverket hyrde ut byggnaden till Åbo universitets fortbildningscentral 1992. Fyren renoverades till sin ursprungliga glans under ledning av företagarparet **Paula** och **Per Wilson**, och år 2000 såldes fyren till stiftelsen för Åbo universitet. Paret Wilson skötte fyren och servicen fram till 2022, varefter ansvaret började föras över till Paulas och Pers dotter **Nora Wilson** och hennes man **Henrik Wilson**.

– Inga stora förändringar kommer att göras på Bengtskär, men vår vision är att berätta mer om fyrvaktarfamiljernas vardag än tidigare. Vi funderar också på olika digitala upplevelser både på fyrön och på nätet, berättar Nora Wilson.

De största förändringarna gäller fyrens el- och värmeförsörjning.

– En lång elkabel har dragits på havsbotten från fastlandet till Bengtskär. Dessutom funderar vi på jordvärme och solpaneler. Med dem kan vi förbättra fyrens driftssäkerhet och slippa vara beroende av olja såsom hittills, säger Wilson.

Passagerarbåtar trafikerar Bengtskär mellan maj och september från Kasnäs, Örö, Rosala, Hangö och Åbo.

*Yxan högt vid
Rosala Vikinga-
centrum*

Det är ungefär när du höjer den tveeggade yxan över huvudet som du rör dig 1 000 år tillbaka i tiden. I den nya verkligheten är du viking – en av vikingabyns invånare – och du har en tävling att vinna, i yxkastning naturligtvis. En kraftansträngning och yxan skjuter fart och träffar måltavlan med en smäll. Guiden och kompisarna hurrar. Du sluter ögonen och fyller lungorna med skärgårdsluft.

Rosala Vikingacentrum är ett populärt resmål som förtrolar skolklasser och andra besökare med sin starka vikingatida berättelse. Besökarna kan välja mellan olika aktiviteter – till och med bröllop har ordnats för nutida vikingapar.

– Vikingacentrets aktiviteter är indelade i olika paket. ”En dag som viking” är det populäraste temat för skolklasser. Vi klär oss i vikingatida kläder, bakar och steker fältbröd, besöker ett vikingaskepp bredvid centret och provar på olika stridstekniker, berättar Paul Wilson vid vikingacentret.

Centrets guider berättar om vikingarnas liv med stöd av historiska fakta.

– Vilka växter odlade de vikingatida bönderna? Hur långt seglade vikingarna? Vilka varor handlade vikingarna med? På det samhälleliga planet berättar vi om hur hövdingarna med tiden fick ge plats för kungarna, och hur den

fornnordiska asatron byttes mot kristendom, berättar Wilson.

Praktiskt om arkeologi

Fanns det verkligen vikingar på Rosala? Svar: ja. Hittills har 1 400 fornyfynd gjorts på Hitis-Rosalalandet, och de flesta av dem är från vikingatiden. De mest betydande fynden har gjorts under arkeologiska utgrävningar i Kyrksundet, som ligger mellan Rosala och Hitis. Kyrksundet var en viktig hamn och handelsplats för vikingarna, när de färdades i österled mot de stora handelsplatserna i Novgorod, Konstantinopel och Bagdad.

Vikingacentrets besökare har möjlighet att delta i en arkeologisk provutgrävning under ledning av en guide. Guiden berättar om utgrävningarna vid Kyrksundet, som ligger till grund för vikingacentret, och visar hur man gör arkeologiska utgrävningar. Deltagarna får också prova på att använda metall-detektorer i terrängen.

– Eleverna i Vaunukankaan koulu hittade en nästan 300 år gammal svensk ettöring, berättar Wilson.

Ät och sov som en viking

Hövdingshallen **Rodeborgs** gavel har dekorerats med slingrande drakmönster. Museibodens smycken är exakta repliker av originalen. Även vikingabyns byggnader är handsnidda på gammalt sätt enligt ursprungliga förebilder. Det här är några av detaljerna som bidrar till den forntida stämningen.

En middag i hövdingahallen förstärker upplevelsen. För dem som gillar öl rekommenderas husets eget havtornsöl Rosala Viking Wheat Beer, som bryggts i Rosala.

Rodeborg har också inkvarteringsmöjligheter i alkover eller i enskilda rum bredvid salen.

– När man efter en dag i vikingabyn kopplar av på en brits av handbilat virke, kan dagens värld kännas väldigt, väldigt avlägsen, konstaterar Wilson.

Kimitoöns aktiviteter

Utöver sin unika miljö kan Kimitoön erbjuda oförglömliga upplevelser och aktiviteter.

Det finns över 40 000 öar och skär i Skärgårdshavet, och 3 000 av dem finns i Kimitoöns skärgård. Upplev världens mest storslagna skärgård med egen båt, på båtkryssning eller i kajak.

Orten har också flera fina markerade natur- och kulturstigar, som tar allt mellan en halvtimme och en halv dag att vandra.

Möjligheterna är många för den som söker avkoppling: njut till exempel av bastubad och behandlingar.

Vänö

◆ Frisbeegolf

Eknäs

Naturstigar 3-5,5 km

- ◆ Vindskydd, eldplats och utkikstorn

Eknäs semesterby

- ◆ Simstrand, lekplats och bastu

Dragsfjärd

Labbnäs semesterhem
Labbnäsvägen 66

- ◆ Beställningsbastu, vinterbad

Söderlångvik

Purunpää
vandningsled 18 km

- ◆ Vindskydd, eldplats och utkikstorn

Örö

- ◆ Beställningsbastu, naturstigar och cykling

Villkär

Uppgårds futisgolf
Villkärsvägen 147

- ◆ Futisgolf
- ◆ Beställningsbastu

Björkboda

Storfinnhova gård
Finnhovavägen 163

- ◆ Beställningsbastu

Björkboda simstrand
Bodängsvägen 353

- ◆ Vindskydd och eldplats

Kasnäs

Kasnäs spa
Kasnäsvägen 1294

- ◆ Spa
- ◆ Bastur
- ◆ Gym
- ◆ Minigolf
- ◆ Boule och petanque
- ◆ Padel och tennis
- ◆ Simstrand
- ◆ Naturstig

Kemiö

- ◆ **Amosparken**
Edvin Widevägen
 - Idrottslekplats
 - Minikorgbollsplan
 - Beachvolleyplan
 - Rullskrinnskobana och skateramper
 - Friidrottsplan
 - Konditionstrappa
 - Frisbeegolf
 - Norrskogens vandningsled och vindskydd
- ◆ **Stall Hildas Talli**
Karlskogavägen 26
- ◆ **Pegasus-talli**
Stapelgränd 16

Nivelax

Bjärkas Golf
Västanfjärdsvägen 655

- ◆ Golf
- ◆ Boule
- ◆ Bordstennis
- ◆ Tennis
- ◆ Bastu

Västanfjärd

- ◆ **DiscGolfPark**
Sirnäsvägen 12
- ◆ **Kalkholmen Marina**
Kalkholmsvägen 43
 - Padel
 - lekplats
 - beställningsbastu och simstrand

Dalsbruk

- ◆ **DiscGolfPark**
Dalsbruksvägen 578
- ◆ **Masugnens gamla bastu**
 - Allmän bastutur och vinterbad
- ◆ **Senatsbergets Må bra-stig 6,3 km**
 - Vindskydd, eldplats och utkikstorn
- ◆ **Dalsbruks rekreations- och fritidsområde**
 - korgbolls- och tennisplan
 - konditionsrutter
 - utegym
 - skrinnskobana och skidspår

*Varje årstid
har sin charm
i Kasnäs*

Kasnäsudden är den knutpunkt där vägen slutar och havet tar vid. På sommaren fylls udden av badhotellets gäster, båtlag i gästhamnen och andra som besöker Kimitoön. Kasnäs bjuder på aktiviteter och upplevelser året runt. Här kan du njuta av dignande julbord, en storartad morsdagslunch eller av badhusets utebassänger som alltid är varma.

Utbudet passar besökare i alla åldrar. Vuxna kan till exempel spela padel, delta i yoga eller koppla av i ångbastun. Barn kan bland annat plaska i badhusets bassänger, spela minigolf eller klättra vid badstrandens lekplats. Kasnäs är också ett populärt ställe för konferenser och evenemang under hela året. Här kan du också hyra en strandbastu med badtunna och njuta av värmen även då det är smällkallt ute.

Kasnäs badhotell & tjänster vid nybyggda Kasnäs Paviljong

Badhotellet och Kasnäs Paviljong är svanmärkta – ett miljöcertifikat för företagets satsningar på utvecklingen av hållbar turism. Svanmärkta tjänster måste ta hänsyn till miljön i sin helhet för att certifikatets strikta kriterier ska uppfyllas.

Hotellets snäckformade byggnader har egna altaner och havsutsikt. Vid Kasnäs Marina kan du hyra en högklassig och modern semesterlägenhet med alla bekvämligheter. Evenemang ordnas under hela året i Kasnäs. Se evenemangskalendern på kasnas.com.

Badhusets wellness-tjänster och skärgårdsvyer tryggar en avslappnande och uppiggande vintersemester. Bada i havet eller i badhuset och koppla av i basturna.

Kasnäs Paviljong färdigställdes 2022. Här kan du njuta av den populära fiskbuffén, luncher eller à la carte i en högklassig och modern restaurang med havsutsikt. I nedre våningen finns en närbutik med post, ett kafé och en fiskdisk samt smyckesbutiken Silver Fish Pärlan.

Gästhamnen och caravanområdet

Den skyddade hamnen har plats för cirka 100 båtar. Hotellet och alla tjänster ligger några hundra meter från stranden. Kasnäs Caravan har 32 året-om-platser för husvagnar och husbilar och erbjuder alla de vanligaste tjänsterna för ett caravanområde.

Aktiviteter

I Kasnäs kan du bland annat spela padel, tennis, minigolf, boule samt yoga och vandra på naturstigarna. Dessutom kan du hyra segelbåt, motorbåt och cykel.

Övriga tjänster i området

Det idylliska sommarcaféet Källarvinden ligger i Kasnäs by och serverar gourmeträtter tillagade av hyperlokala råvaror. Du hittar även en fabriksbutik med guldsmedsvaror 300 meter från hamnen.

IDYLLISK GOLFBANA

På Bjärkas Golfs 18-hålsbana spelar man golf i ett unikt skärgårdslandskap. Par 57-banan är hcp-grundande och öppen för alla.

World Golf Awards har flera gånger tilldelat Bjärkas Golf utmärkelsen Finland's Best Golf Hotel. Bjärkas Golf har också Preferred Partner-status på Booking.com.

Det går bra att övernatta på countrycluben även om man inte ska spela golf. Bjärkas Golf erbjuder logi i 2-4 personers lägenheter, i en mormorsstuga eller i Villan, som har plats för tio personer.

MEDVETEN NÄRVARO PÅ HILDAS STALL

Kristina Österbergs stall i Kimito har fått sitt namn efter hennes avlidna fjordhäst Hilda. Här bor fyra hästar, två hundar, samt höns och kaniner. Hildas 12-åriga föl Skrållan arbetar idag som ridhäst i stallet.

- Vår verksamhet lämpar sig väl för barnfamiljer. Jag vill erbjuda en lugn miljö där barn kan lära känna djuren och rida. Vi har också barnkära hundar, samt höns och kaniner i samma inhägnad som man kan titta in hos. Ibland kan miljön i ridskolor vara lite stimmig, och vi vill erbjuda lugn och ro, berättar Österberg.

Stallet erbjuder också neuropsykiatrisk coachning till ett rimligt pris. Många barn brukar bli lugna av hästarna.

- Det är fint att se hur föräldrarna njuter av att barnen trivs och att de är stolta över sina barn. Många föräldrar vill själva prova på att rida och det får de också, säger Österberg med ett leende.

KUSTRUTTEN FÖR CYKLISTER

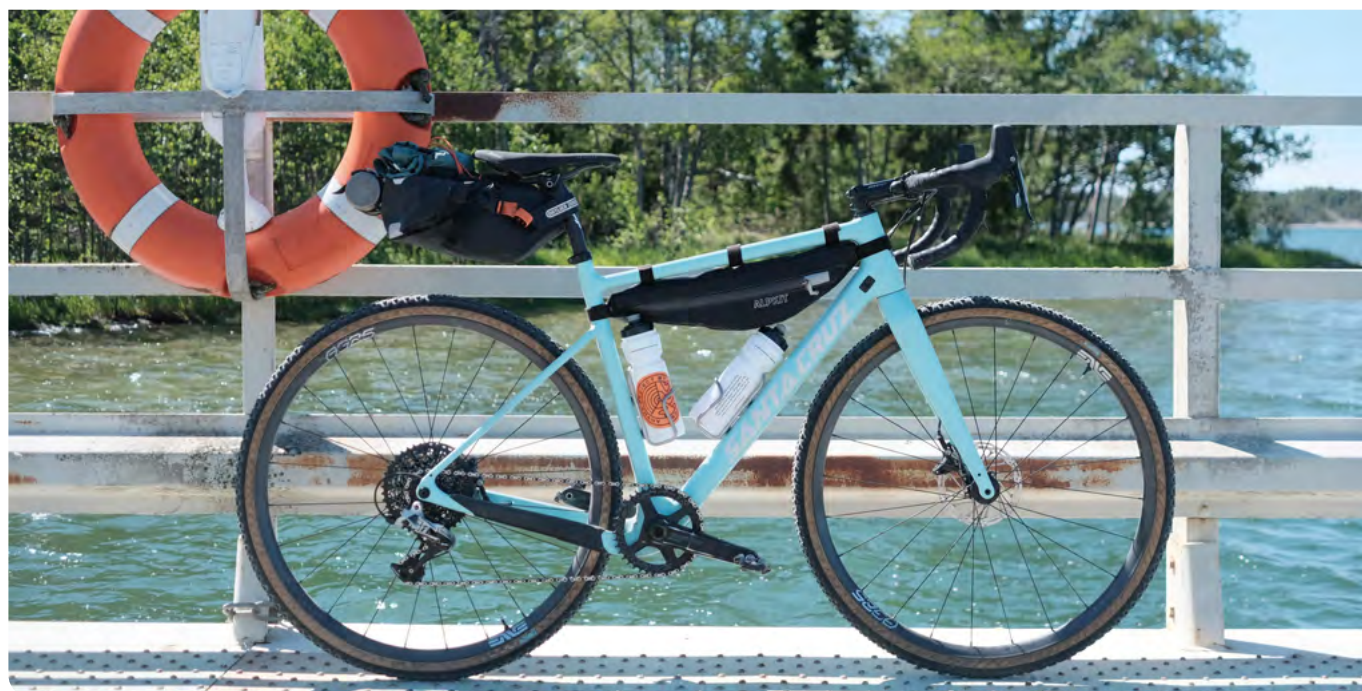
- BRUKSBYAR, SKÄRGÅRDSVYER OCH TRE NATIONALPARKER

Kustrutten är en drygt 200 kilometer lång skyltad cykelrutt som ringlar genom landsorts- och skärgårdslandskap. En del av rutten sker sommartid med båt genom Finlands fina skärgård

Stora delar av rutten löper längs med lugna asfalterade småvägar genom Kimitoön, Salo, Hangö och Raseborg. Sommartid kan du ta dig med cykel med turboat från Hangö till Kasnäs, och på vägen besöka Bengtskärs fyrö och Öro kustfort. Utanför sommarsäsong fungerar rutten fint som en rundtur på Kimitoön och till Mathildedal vid Tykö nationalpark. Rutten bjuder på mycket att se och göra, och det lönar sig att reservera en vecka för att uppleva hela rutten. Under färden möts du av idylliska bruks- och skärgårdsbyar, tre nationalparker och en stor mängd unika platser för att uppleva natur och kultur. Också caféer, bryggerier och restauranger med kulinariska skärgårdsbetonade inslag finns det gott om längs rutten. Inkvarteringen längs rutten består av allt från stugor och trädkojor till tentsile och fyrhotell. Om du vill sova i tält så kan du välja mellan markerade tältplatser och fyra campingplatser längs rutten.

För kustrutten finns en tryckt karta som går att beställa gratis. Dessutom hittar du tips om dagsetapper och service på ruttens egna nätsidor.

Kustrutten.fi

LABBNÄS PASSAR UTMÄRKT FÖR KURSER OCH RETREATER

Labbnäs semesterhem vid Dragsfjärden är en vacker och naturnära plats som lämpar sig utmärkt för helgkurser och retreatar. Avståndet till Dalsbruk är fem kilometer och till Kimito centrum strax under 20 kilometer.

Labbnäs historia börjar i slutet av 1600-talet då Labbnäs fungerade som prästgård. På 1950-talet köpte konstnecenaten **Amos Anderson** (1878–1961) gården och donerade den till marthorna till minne av sin mor. En hållbar livsstil med ekologiska val är en central del av martharörelsen.

Mat från det egna köket

Idag ordnar Labbnäs mestadels kurser, retreatar och gruppenemang. Labbnäs är känt för sitt lugna läge och sin goda närmat.

– Vi bakar brödet och småkakorna och skalar till och med potatisen själva. Rabarberpajen, som vi bakar på sommaren, är mycket omtyckt. Vi kan också tillaga maten vegetariskt eller veganskt efter kundens önskemål, berättar **Eva Magnusson-Tamminen**, föreståndare för Labbnäs.

Avslappning i strandbastun och loppisar i lidret

Grupper som bokat Labbnäs får njuta av lugnet, naturen och maten, samt av en stor tjugopersoners bastu med möjlighet till dopp i sjön. Gruppveckosluten börjar oftast med kvällsmat och bastu på fredag. På lördag ordnas det program och serveras måltider. På söndag äter gästerna lunch innan de åker hem.

– Vi har också ett stort lider, där man till exempel kan ordna yoga- eller målningskurser och bröllopfester på sommaren. Vi arrangerar också ett årligt, mycket populärt loppmarknadsevenemang samt allsång i lidret, berättar **Ina Tamminen**, långvarig medarbetare på Labbnäs.

Enskilda resenärer kan boka rum i Labbnäs via [booking.com](https://www.booking.com), då det är fråga om övernattningsrum utan helpension, det vill säga när man tillreder maten själv i eget kök. Frukost serveras mer regelbundet på sommaren, och då har enskilda övernattningsgäster möjlighet till semesterhemmets frukost.

Läs mer om Labbnäs och de kurser och retreatar som ordnas där www.labbnas.fi

MAGISKT BASTUBAD I SKOGSBYN PÅ STORFINNHOVA GÅRD

Mitt i skogen i Björkboda på Kimitoön ligger den kanske unikaste bastun i Finland: rökbastun på Storfinnhova Gård. Utöver bastun erbjuder gården inkvarterings-, konferens- och festtjänster.

Det tar 1,5–2 dygn att värma upp den jättelika men mycket stämningsfulla underjordiska granitbastun. Bastun rymmer nästan 50 personer. Temperaturen håller sig kring 63–66 grader och ger milda och sköna bad. Cirka 160 värmeljus placeras vid de sotsvärtade väggarna. En bäck rinner in i bastun och ner i en stenlagd vattenbassäng, som får en behaglig temperatur av den omgivande värmen – du kan alltså ta ett dopp i ungefär tjugogradigt vatten medan du är i bastun. Skogsbäcken utomhus är mer uppfriskande; vattentemperaturen ligger i allmänhet kring 6–10 grader. Mitt på vintern sjunker temperaturen närmare noll.

– Många tycker att det här stället är som taget ur Game of Thrones eller The Hobbit, säger **Mats Grönblom**, vd för Storfinnhova Gård.

Gruppbokningar tas emot, men även enskilda kunder och familjer kan använda bastun när det är allmän bastu ett par gånger i månaden.

Bastun planerades av den tidigare ägaren **Martin Andersen**. När han en dag rörde sig där som Skogsbyn numera ligger fick han idén till ett upplevelsecentrum, där man kan övernatta i skogskojor och njuta av en fantastisk rökbastu. Middagar ordnas för grupper i Skogshovet, eller i Storfinn-

hova Gårds herrgårdsbyggnad, där det också finns inkvarteringsutrymmen.

– Maten vi serverar har i allt högre grad blivit lokal. Till exempel potatisen och grönsakerna skaffar vi hos grannen Oskar, berättar Grönblom.

Läs mer om Skogsbyn och Storfinnhova Gård:
storfinnhova.com

A person wearing a white beanie and a black and yellow life vest is paddling a red kayak on a blue lake. The background features a dense forest of trees with autumn foliage in shades of yellow and orange, under a blue sky with scattered white clouds. A small wooden cabin is visible on the shore in the distance.

Fram genom havet går paddlarens färd

Paddling är utmärkt när man vill uppleva den vackra skärgårdsnaturen. Det ser så avundsvärt harmoniskt ut när paddlarna tar sig fram med muskelkraft i jämnhöjd med havet. Men hur passar kajaken en kontorsarbetare som lider av klaustrofobi och helst inte vill bli blöt?

Ah, paddling och kajaker! Vad vore inte mysigare än att långsamt glida fram genom landskapet medan vågorna skvalpar mot kajaken? Föreställningarna om kokkaffe på skärgårdsklippor triggas en kontorsrättas längtan efter friluftsliv. Ungefär den vägen kom jag mig för att prova på en kajakutflykt på Kimitoön tillsammans med kajak- och klättringsguiden **Niklas Hollsten** och fotografen **Jaska Poikonen**. Min egen erfarenhet av paddling begränsar sig till en paddlingstur i Aura å i ett flatbottnat tvåpersoners flytetyg, som lika gärna kunde ha varit en roddbåt. Jag börjar inse att det finns många

olika slags kajaker när Hollsten krånglar ner våra exemplar från trailern. Våra kajaker är smala och v-bottnade och sådana som man slinker ner i, så som pocherade ägg ploppar i vinägervatten. Före det måste man kränga på sig neoprenskor och ett kjolliknande täcke, och gå igenom säkerhetsutrustningen.

- Reservpaddeln är viktigast, berättar vår guide.

En paddelflottör är i sin tur en kuddliknande möjäng som man ska dra över paddeln om man hamnar i vattnet. Flottören flyter så bra att den hjälper en att ta sig tillbaka i kajaken. Utöver

det behövs det en kastlina och en pump, som man tömmer kajaken med.

Hollsten visar hur vi ska klä på oss täcket. Sedan är det dags för närkontakt med kajaken. Min första tanke är att den verkligen är smal. Barnmorskan berömde mig en gång för att mitt bäcken är av rätt modell (läs: brett) med tanke på förlossning, men det är inte till fördel nu. Tänk om vår utflykt tar slut innan den ens hunnit börja, för att skribenten helt enkelt inte ryms i kajaken? ”För tjock för att paddla”, hör jag redan kollegorna sucka.

– Stjärten ner i sitsen, sedan ett ben i taget in i kajaken, lyder instruktionen. Se där, allt fick plats! Knäna lätt utåt och fötterna på fotstöden. Någonstans

därinne ska det också finnas ett par roderpedaler, som man styr kajaken med. En lätt knuff och därefter flyter kajaken ut från stranden. En vassrugg närmar sig förvånansvärt snabbt innan jag hinna påminna mig om hur man håller i paddeln. Nu slår det mig att det gått tio år sedan min senaste roddtur. Bakom sittbrunnen finns en liten boll i ett snöre. När man drar i bollen plaskar rodet ner i vattnet. Jag testar på att styra kajaken med tårna, den vänstra pedalen är lätt att hitta, den högra är lite svårare. Allt för mycket ska man inte luta sig åt sidan, så inte kajaken hamnar snett. Balansen är A och O, vilket vi snart kommer att få lära oss.

Sälsafari och kapsejsning

Vi paddlar längre ut. Efter några minuter hör jag entusiastiska ljud från de andra kajakerna.

- Säl! Rakt framför oss!

Tyvärr ligger min kajak just då med sidan till sälen, eftersom jag jobbar med att komma ihåg vilken fot som är vänster och vilken som är höger. Det har jag övat på i futtiga 35 år. När man sitter omgiven av vatten är det intressant att märka att foten envist trycker på vänster pedal när man ska åt höger.

Niklas Hollsten är Kimitoöns egen klättringsguru och före detta professionell snowboardåkare, som bland annat har vunnit de nordiska mästerskapen i friåkning. Han känner Kimitoöns stränder, sund och grund så som fickorna på sina snowboardbyxor. Vi paddlar förbi ett vackert skärgårdshemman och Hollsten berättar att huset är hans mormors hemgård.

Överallt är det lugnt och höstens färger lyser i träden. De flesta strandstugorna tycks vara tomma, men på några öar är vimpeln fortfarande hissad. Fotografen Jaska blir intresserad av landskapet och paddlar raskt i väg, ljuset är fint och allt annat också. Han hinna ta några bilder innan hör vi ett häpet rop när han

hamnar i vattnet. Allt händer bokstaveligen på ett ögonblick. Niklas Hollsten paddlar lugnt fram till den kapsejsade kajaken, ställer sig bredvid, lyfter den ovanpå sin egen kajak och hjälper upp fotografen. Hela operationen tar några minuter. Själv undrade jag hur i hela fridens namn vår guide samtidigt kunde sitta i sin kajak och plocka upp en annan person ur vattnet. Själv vågar jag knappt röra huvudet åt sidan, så inte kajaken välter.

En tredjedel av expeditionen är genomblöt och havsvattnet har en starkt nedkylande effekt, även om det är ovanligt varmt för årstiden. Vad gör vi nu? Kort lägeskoll och ett beslut: vi fortsätter. Reservkläder finns i den andra kajaken, kaffet värmer och pocketkameran får ta över.

”Kajaken glider ljudlöst fram mot stranden och det känns som om platsen vi har kommit är hemlig.”

Kaffe på ett skär

Vi styr mot stranden och tar till höger vid en linjetavla. Vinden växlar och de nyss så beskedliga vågorna reser sig högre och får vita kammar. Det här är jobbigt! De andra försvinner ur sikte för en stund och jag märker att jag högt peppar mig själv bland de växande vågorna. Ett tag får jag ta i på allvar för att kajaken ska lyda. Hur går det för vår blöta reskamrat? Nu behöver jag gå på toa också.

Lika plötsligt som vågorna växte kommer jag in i ett grunt, lugnt sund. Manetter i sockervaddsfärg dansar underbart i det klara vattnet. Kajaken glider ljudlöst fram mot stranden och det känns som om platsen vi har kommit är hemlig. Vi tar i land på det lilla skäret så att fotografen kan byta till torra kläder. Niklas kokar kaffe och vi beundrar landskapet.

- Där ser ni den högsta punkten (i Skärgårdshavet) och där ligger Pargas port, berättar Hollsten.

Hollsten, en mångsysslare som haft snowboardåkning, klättring och vildmarksliv som både arbete och hobby, återvände till de här trakterna för några år sedan efter att emellanåt ha bott i Österrike och Norge. På somrarna har han alltid dragits tillbaka till sina rötter, men 2019 bestämde han sig för att bli fast bosatt på Kimitoön med familjen. Genom sitt företag Nordic Activities & Solutions ordnar Hollsten klättrings-, kajak- och vandringsturer under sommarsäsongen och däremellan målar han hus och utför stugunderhåll.

- Kanske jag är lite rastlös när jag alltid måste ha något att göra. Snowboardåkning och kajakpaddlingen har en lugnande inverkan på mig, eftersom de kräver så mycket fokus och sinnesro.

Hollsten blev intresserad av snowboardåkning redan när han var nio, kajakutflykter har han sysslat med i ungefär ett årtionde. De flesta turerna är dagsutflykter, men det går också bra att övernatta med kajak- såväl tält, kläder, vatten som mat ryms i skrovets vattentäta fack.

Ensam med tankarna

Hollstens sambo driver friluftsbutiken Utestugan i Kimito centrum, där man bland annat kan köpa Lemmelkaffe, som paret importerar. Kokkaffet kommer från Gällivare i Sverige och har en liten saltpåse fäst på förpackningen. Ett gammalt sätt att dricka kaffe på, förkla-

rar Hollsten. Förr i tiden mildrade man kaffets bittra smak med salt.

Vi packar kajakerna och styr tillbaka. Nu har vi medvind och resan går betydligt lättare. Vid något tillfälle märker jag att jag paddlar utan de andra mellan öarna. Axlarna börjar kännas trötta och emellanåt träffar paddeln vattnet lite hur som helst.

- Du är rätt långt från rutten, hör jag Niklas ropa från andra sidan sundet. Oj. En liten kursändring och sedan ser jag hemstranden. I sista stund får jag ännu uppleva en situation som jag spant mig för, när jag hör ljudet av en motorbåt på farleden. Båten väjer dock för oss och vågorna är inte heller särskilt stora. Även det här klarade jag!

På land byter vi till torra kläder och lyfter kajakerna tillbaka på trailern. I bilen skrattar jag och fotografen åt dagens händelser och konstaterar att man sällan upplever och tänker på så många olika saker under en halv dag. Vilken resa!

Text: **Sanna-Maria Sarelius**

Nordic Activities & Solutions

Researrangör på Kimitoön, grundad 2020. Specialiserad på vildmarksvandringar, klättring, kajakuthyrning och kajakutflykter. Utför även stugunderhåll och målningsarbeten.

Niklas Hollsten är en före detta professionell snowboardåkare, klättrare och vildmarksvandrare från Kimitoön.

www.nordicactivities.fi

Instagram: [nordic_activities](https://www.instagram.com/nordic_activities)

INNESTÄLLENA FÖR UTEFOLKET

Kimitoöns egen friluftsguru, snowboardmästaren **Nicke Hollsten** är idel lovord när det gäller möjligheterna att klättra, terrängcykla och vandra på ön. Vi bad Nicke berätta var de bästa friluftsmålen ligger. Ställena går att uppleva på egen hand eller med en guide.

Terrängcykling

Snäll nivå:

– Området Purunpää–Söderlångvik–Ölmos har ett naturskönt vägnät. Börja vid Ölmos badstrand och fortsätt söderut längs den så kallade Ölmos långsidan. Följ vägen till Glasberget i Purunpää. Ta en paus vid Söderlångvik Gårds superfina vindskydd.

Mindre snäll nivå:

– Naturstigarna i Dalsbruks kuperade terräng passar bra för lite hårdare tag. Ta dig upp på Senatsberget eller håll dig till stigarna runt Stora och Lilla Masugnsträsket. Notera spången som går tvärs över Lilla Masugnsträsket.

Även naturstigarna i Långdalenområdet i Kimito (Västeruddsvägen 101) är bra.

Bergsklättring

– Oxhagabergets 14 meter höga klippa i Kimito lämpar sig för topprep, samt för traditionell klättring och sportklättring. Svårighetsgraden ligger mellan 3 och 7.

– Senatsberget i Dalsbruk har några enstaka fina rutter i svårighetsgrad 4–6b (traditionell klättring).

– Kyrkskär ligger nära Högsåra på Gullkrona fjärd. För att ta sig dit behövs båt, taxibåt eller kajak. Det finns ungefär tio rutter och de har en svårighetsgrad mellan 3 och 7 (traditionell klättring).

Vandring

– De släta klipporna på Daladanten och Pellasklinten lämpar sig fint för vandring (ta av från Mjösundsvägen till Degerdalsvägen mot Gräsböle). Området lämpar sig också för terrängcykling och boulderklättring.

Visste du att Kimitoön är ett av de häftigaste klätterställena i Finland? Det finns två fina klippor på fastlandet, och en tredje i skärgården. Flera klippor lämpar sig för boulderklättring.

Allemansrätten

Klipporna på Oxhagaberget, Senatsberget och Kyrkskär ligger på privat mark. Där måste man ovillkorligen följa allemansrättens principer. Det är förbjudet att göra upp öppen eld eller att skräpa ner. Visa alltid hänsyn till öns känsliga natur!

Läs mer om allemansrätten: Visitkimitoon.fi. På samma sida hittar du 12 markerade naturstigar och vandringsleder på Kimitoön. Alla Kimitoöns klättermål finns också på Visitkimitoon.fi.

Du hittar alla Kimitoöns aktiviteter på webbadressen

VISITKIMITOON.FI

Unika evenemang

Kimitoöns största evenemang och festivaler är utspridda mellan juni och november. Alla har sin själ, och alla har de något unikt att komma med. Eller vad sägs om ljuskonst mitt i det deppigaste novembermörkret? Eller gladjazz i högsommarvärmen?

Alla öns evenemang hittar du på visitkimitoon.fi.

Baltic Jazz

www.balticjazz.fi

En svängig festival i Dalsbruks historiska bruksmiljö som lämpar sig för hela familjen och erbjuder en balanserad blandning av klassisk jazz, blues och rock. Jazzlegenden Antti Sarpila har fungerat som festivalens konstnärlige ledare sedan år 2002.

Festival Norpas

www.norpas.fi

Norpas är en vild och fri festival som är kryddat med internationella inslag i Dalsbruks unika bruksmiljö. Förutom musik och bildkonst erbjuder Norpas cirkus, segling, föreställningar och film framförda av inhemska och internationella konstnärer.

September Open

www.septemberopen.fi

för besökaren till medeltiden och höstliga skärgården. Till den medeltida marknaden hör till exempel tornerspel, medeltida stridsuppvisningar, gycklare och livemusik. På skörde marknaden hittar du ett varierande utbud av lokala och när odlade delikatesser.

Kimitoöns Musikfestspel

www.kimitomusicfestival.fi

ljuder under en sommarvecka i Kimitoöns kyrkor och herrgårdar. Festspelens tonvikt ligger på kammarmusik, både i gammal och ny tappning. Artistgardet består av inhemska och utländska musiker.

mÖrkö festival

www.morkofestival.fi

Mörkö är en turnerande mörkertidsfestival på Kimitoön, med målsättningen att utforska mörkret. Mörkö har tidigare besökt bl.a. Dalsbruk, Öro och Björkboda.

Vikinga-vinterspel

www.rosala.fi

Tävla och testa på yxkastning, pilbågsskytte, knivkastning och spjutkastning i Vikinga anda!

Forneldarnas natt

www.visitkimitoon.fi

Redan i forna tider tändes eldar vid Östersjöns kust som varningssignaler och vägledning för sjöfarare. Forneldarnas natt har firats i sin nuvarande form sedan 1992 och symboliserar sommarsäsongens avslutning. Forneldar firas sista veckoslutet i augusti.

Äppeldagen i Söderlångvik Gård

www.soderlangvik.fi

Under äppeldagen firas våra fina inhemska äpplen! Dagen är en skördefest med äpplet i fokus och mycket annat gott och roligt för hela familjen. Äppeldagen ordnas varje år den sista lördagen i september.

Julbord & julmarknader

www.visitkimitoon.fi

Julmarknader: Oskarsmarknad i Sagalund, Lillajulsmarknad på Kalkholmen, Julmarknad i Dalsbruk, Julmarknad i Kimito.

Platser för julbord: Labbnäs semesterhem, Kasnäs Paviljong, Rosala Vikingacentrum, Öro

Nordic Gravel Series

www.nordicgravel.com

Skärgården är ett paradiset för gravel-cyklisterna. Cykelevenemangets 130 km långa rutt har en backig och böljande terräng och är ett paradiset av små grusvägar som går genom vildmarksaktiga skogar. Det finns också kortare sträckor på 40 och 85 km. Evenemanget är öppet för alla.

Nyår på Öro

www.visitoro.fi

Fira nyår i Skärgårdshavets nationalpark och njut av god mat och naturen i vinterlandskap.

Foie de vivre på stranden

En picknickkorg med lokala matvaror på någon av Kimitoöns natursköna badstränder: så måste livsglädje se ut! Vi listar de sex populäraste stränderna och berättar var du kan fylla din korg.

Västerbukten i Ölmos Ölmosvägen 469

Kimitoöns största badstrand har lekplats, utedass, badhytter och en ponton som man kan hoppa från. Botten är långgrund och passar småbarn. Öppen mot nordväst.

Påfyllning av picknickkorgen:
Road Café Yttis, K-Kärra Butik och
Björknäs Trädgårds bod.

Avstånd: 6 km till Dragsfjärd.

Grägnäs i Västanfjärd

Grägnäsvägen 81
(följ vägen ner till stranden)

Utedass och badhytt. 5 m hopptorn.
Öppen mot väster.

Påfyllning av picknickkorgen:
Mataffär: K-Extra Knallis. Avstånd: 2,5 km.
Restaurang: B&B och restaurang
Kansakoulu, Restaurang Terrassn
Café: Café Anna

Avstånd: 3 km till Västanfjärd.

Sandudden i Dalsbruk Grofhagsvägen 55

Utedass, badhytter och brygga med hopptorn.
25 m lång bana för motionssimning.
Öppen mot söder.

Påfyllning av picknickkorgen:

Caféer: Holmbergs Fisk & Café 4C
Restauranger: Ravintola Portside, Strandhotellet,
Stall's Bar & Food, DB Bistro & Butik, Ullman's Villa.
Mataffärer: Sale och K-Market Kompis

Avstånd till Dalsbruks
centrum: ca 1 km.

Kila strand Granviksvägen 61b

Lekplats, utedass, badhytter och en 25 m lång
bana för motionssimning. Bottnen är långgrund
och passar småbarn. Öppen mot väster.

Påfyllning av picknickkorgen:

Caféer: Café Cake my way, Konditori Mazarin,
Café Adéle, Café DaCapo.
Restauranger: Mac Daniel's Grill,
Pizzeria-Kebab Kimito.
Mataffärer: S-Market, K-Supermarket
Kompass.

Avstånd: 15 km från
Kimito centrum

Solbad

Gammelby i Kimito, Bjärnåvägen 615

Utedass, badhytt och brygga med
hopptorn och beachvolleyplan.
Öppen mot sydost.

Påfyllning av picknickkorgen:

Caféer: Café Cake my way, Konditori Ma-
zarin, Café Adéle, Café DaCapo.
Restauranger: Mac Daniel's Grill,
Pizzeria-Kebab Kimito.
Mataffärer: S-Market,
K-Supermarket Kompass.

Avstånd till Kimito
centrum: 6 km.

Eknäs semesterby, Kimito Campingvägen 27

Ca 12 km från Kimito centrum.
Lekplats, utedass, badhytter och brygga
med 3 m hopptorn. Även möjlighet till
vinterbad.

Om det regnar:

På Kasnäs spa kan du njuta av bad och skär-
gårdslandskap året runt. Badhuset har upp-
värmda utomhuspooler och bubbelpooler.
Bassängområdet har barnbassäng, övnings-
bassäng, bubbelpool, två 25 m banor samt
ett kallbad. Läs mer om Kasnäs på sid 36.

PRAKTISKA TIPS FÖR SKÄRGÅRDSRESANDE

Färjor är ett livsvillkor för att kunna leva och bo på många öar. För besökaren är det ibland svårt att förstå de ofta komplicerade tidtabellerna. Här några tips för att göra färden till sjöss enkel!

Finska förbindelsefartyg och färjor, utom till och mellan de Åländska öarna, är i regel gratis för användaren. Undantag är kommersiella kryssningar.

Tidtabeller hittar du lätt på www.farja.fi om du vet avfärds- eller ankomsthavn eller vad ön heter.

På www.saaristolautat.fi kan man se rutterna och söka tidtabeller via en tydlig karta.

Vägar, trafik & färjor

Vägarna kan vara smalare än vad du är van vid, men så länge du följer trafikreglerna är det inga problem. Kom dock ihåg att vägen delas av både bilister och cyklister, så respektera dina medtrafikanter och sakta in vid behov.

Det finns regler på en färja, bl.a. att följa personalens eller lju-sens vägledning, att inte lämna bilen före avgång och att alltid lägga i handbromsen. Parkera nära framförvarande bil, så att så många bilar som möjligt ryms med på färjan.

Tidtabeller

Färjtidtabeller: farja.fi

Rutter och tidtabeller på karta: saaristolautat.fi

Bussar: matkahuolto.fi och vainionliikenne.fi

Taxi, taxibåtar och charterresor: www.visitkimitoon.fi

HYRTRUSTNING & GUIDETJÄNSTER

En aktiv och fartfylld semester kräver bra redskap. På Kimitoön kan du hyra båt, bil, SUP-bräda, kajak, kanot och cykel! Nedan information om företag som hyr ut utrustning.

DB Marina

- SUP-bräda
- Kanot (Masugnsträsket i Dalsbruk)
- Cykel
- Buster Rent båtuthyrning
- Hyrbil
- Seedoo-vattenskotrar

www.dbmarina.fi/sv/uthyrning/

Seapoint båtuthyrning i Dalsbruk

www.seapoint.fi

Nordic Activities

Kajak- och paddlingsutrustning

www.nordicactivities.fi

Carfield cykeluthyrning

Carfield hyr ut cyklar på över 30 ställen runt om i skärgården. Du kan hyra en cykel från ett ställe och lämna den tillbaka på ett annat.

www.carfield.fi

Natur Effect

- Hyrcyklar och cykelkärra
- Inkvartering i Tentsile-tält

Finlandia sailing

Uthyrning av segelbåtar

www.finlandiasailing.fi

Midnight sun sailing

Uthyrning av segelbåtar

www.midnightsunsailing.fi

Örö

- Cyklar
- SUP-brädor

www.visitoro.fi

Utflykter med kunniga guider

Ett enkelt sätt att njuta av resan och sevärdheterna är att delta i en guidad gruppresa eller rundtur. Guiderna tar dig till de bästa platserna på Kimitoön samtidigt som du får höra intressanta berättelser och ta del av ortens lokalhistoria.

Beställningstrafik och gruppresor på Kimitoön och i skärgården: www.launokorpi.com

Guidade utflykter och bussresor på Kimitoön:

Salon oppaat Kimitoön www.salonoppaatkemionsaari.fi

Guidade utflykter, bussresor och skärgårdskryssningar på Kimitoön: Kimitoöns Guider rf

www.kemionsaarenoppaat.fi/sv

SKÄRGÅRDEN SMAKAR GOTT!

I skärgården hittar besökaren ett mångsidigt utbud av restauranger och kaféer och många använder lokala och närproducerade råvaror. Utmärkta ställen att shoppa lokala delikatesser och färskva råvaror är torgen, REKO-ringarna, gårdarnas direktförsäljningsställen och alla härliga gårdsbodrar.

Läs mer: visitkimitoon.fi

SKÄRGÅRDENS SMAKER I DITT ÖLGLAS

Två mikrobryggerier är verksamma på Kimitoön. **Kimito Brewings** och **Rousal Brygghus** innovativa ölsortiment kan överraska även en mer erfaren ölsommelier!

Rousal Brygghus är ett skärgårdsbryggeri i Rosala. Bryggeriets filosofi bygger på lokala smaker, lokalhistoria och experimentlust. Förutom en utsökt öl kan man på sommaren njuta av god BBQ-mat direkt från en smoker.

Kimito Brewings idé går ut på att brygga "så god öl som möjligt från Kimito". Tyngdpunkten ligger på lättillgängliga, rena och stilenliga produkter, som du med gott samvete kan avnjuta till exempel vid bryggänden på Kimitos somriga stränder. Kimito Brewing öppnade sin webbutik 2020.

Rousal Tap Room & Smoke House:
Norrlandsvägen 210, 25950 Rosala

Kimito Brewing:
Hallvägen 8, 25710 Kimito

Visste du att några av de troligen bästa sylterna i Finland kommer från Kimitoön? Närbodens företagare Sabina Ekholm är den som tillverkar de prisbelönta produkterna och i hennes butik hittar du även många andra delikatesser.

En berusande doft slår emot besökaren i trädgårdsmästarens och matartesanen **Sabina Ekholms** produktionskök där glögg tillredningen pågår inför julen.

På Sabinas make **Torstens** släktgård odlas bland annat spannmål, jordgubbar, bönor, dill och örter. Sabina öppnade Närboden för tio år sedan. För närvarande omfattar sortimentet både egna produkter – bland annat sylt, juice, honung och bakverk – och andra närodlade livsmedel.

- Jag vill veta exakt var produkterna kommer ifrån så att jag också kan berätta om dem för våra kunder. Nuförtiden vill kunderna veta mer om produkternas tillverkning och ursprung. Även ekologi och hög kvalitet är viktigt för mig. På Kimitoön samarbetar lokala företagare mycket med varandra och gemenskapen är vår största styrka. Jag har andras

produkter till försäljning och andra säljer mina produkter, berättar Sabina.

4000–5000 syltburkar per år

Sommaren är den mest hektiska tiden i Närboden. På fredagar röker man fisk direkt på morgonen i samarbete med en annan företagare. Det finns även kallrökt och gravad fisk. Några får, kaniner, tappar och höns håller till på gården till glädje för kunderna.

Sabina har ett eget bageri där hon bakar bröd, skärgårdslimpa, wienerbröd och bärpajer året runt. I samma produktionslokal kokar, tappar och konserverar hon också bär.

- Jag fryser in bär på sommaren och först på hösten och vintern kokar jag saft och sylt av dem, säger hon.

Sylterna som Sabina själv utvecklat och som prisbelönats på flera FM-tävlingar i mathantverk är Närbodens stora stolthet. Hon berättar att hon tillverkar 4000–5000 syltburkar per år. Men vad är hemligheten?

- Tillverkningen sker i små partier. Jag använder endast bär och pektin i sylten, utan att lägga till tillsatsmedel eller vatten. Jag testar också olika kryddor, till exempel innehåller sylten Hallonlycka, som är gjord på vildhallon, lite lakritsrot, säger Sabina.

Ät, sov och njut!

MIKROBRYGGERIER

Kimito Brewing

Hallvägen 8, Kimito

Rousal Brygghus

Norrlandsvägen 216, Rosala

DIREKTFÖRSÄLJNING OCH BODAR

Närboden

Kvarnbackavägen 5, Kimito

Kinos, Björknäs trädgård

Söderlångvikintie 120, Dragsfjärd

Rosendalen

Rosendal Östra 50 A, Björkboda

Kullas gård

Dragsfjärdsvägen 1092, Kimito

Söderlångviks gård

Amos Andersonvägen 2, Dragsfjärd

Kieloniemen luomutila

Nordviksvägen 550 A, Mjösund

Lammala-Boden

Lammalavägen 105

Nyhems trädgård

Söderlångviksvägen 400

Rosala Bagaren

Norrlandsvägen 216, Rosala

Wilson FOODS -Rosala

Artesan Bread&Meats

Rosalavägen 2, Rosala

Westankärr

Mjösundsvägen 726

Vestalax Mellangård

Vestlaxvägen 1219

ÖVERNATTNING

Labbnäs semesterhem

Labbnäsvägen 66, Dragsfjärd

By Villan

Byvägen 87, Högsåra

Örö Hotell, hotell, stuguthyrning och övernattnig i tält

Örö, 25930 Kasnäs

Airbnb

airbnb.fi

Stuguthyrning

T.ex. Iomarengas.fi, saaristovaraus.fi,
visitkemionsaari.fi

Skytent Ecocamp

Rosala, Kasnäs, Dalsbruk, natureffect.fi

Villa Ekbladh

Vestanviksvägen 95, Västanfjärd

Sebbholmen Ecocamp

Sebbholmsvägen 34, Rosala

Skärgårdshotell Merikruunu

Pensionatvägen 6, Dragsfjärd

Hotel Kasnäs

Kasnäsvägen 1294, Kasnäs

Strandhotellet

Dalsbruksvägen 694, Dalsbruk

DB Dals Inn

Dalsbruksvägen 709, Dalsbruk

Ullman's Villa

Villavägen 1, Dalsbruk

Ravintola ja majatalo Kansakoulu

Brännbodavägen 71, Västanfjärd

Ceracon Inn

Sabbelsvägen 8, Dalsbruk

Hotel Bjärkas Golf

Västanfjärdsvägen 655, Nivelax

Hotel Galaxy

Arkadiavägen 11, Kimito

Rosala Vikingacentrum

Reimarsvägen 5, 25950 Rosala

Storfinnhova gård

Finnhovavägen 163

RESTAURANGER OCH CAFÉER

Holmbergs Fisk & Cafe Four C

-närmast - öppet året om
Hertsbölevägen 1, Dalsbruk

DB Bistro & Butik

Strandvägen, Dalsbruk

Kasnäs Paviljong

- närmast - öppet året om
Kasnäsvägen 1294, Kasnäs

Kasnäs Café & Fiskdisk

- närmast - öppet året om
Kasnäsvägen 1294, Kasnäs

Källarvinden - närmast - öppet året om

Kasnäs byväg 10, Kasnäs

Café Adéle

- närmast - öppet året om
Museivägen 7, Kimito

Kansakoulu ja Majatalo

- öppet året om
Brännbodavägen 71, Västanfjärd

Roadcafé Yttis

- öppet sommartid och på veckoslut
Ytterkullavägen 1, Dragsfjärd

Restaurang Terrassn

Kalkholmsvägen 43, Västanfjärd

Restaurang Portside

Stallbackavägen 8, Dalsbruk

Stall's Bar & Food - öppet året om

Stallbackavägen 6, Dalsbruk

Restaurang Merikruunu

- öppet året om
Pensionatvägen 6, Dragsfjärd

Strandhotellet - öppet året om

Dalsbruksvägen 694, Dalsbruk

Ullman's Villa

- närmast - öppet året om
Villavägen 1, Dalsbruk

Mac Daniel's Grill - öppet året om

Arkadiavägen 11, Kimito

Café Cake My Way

- närmast - öppet året om
Engelsbyvägen, Kimito

Konditori Mazarin - öppet året om

Engelsbyvägen 3, Kimito

Rousal Brygghus Taproom Smokehouse

- närmast - öppet sommartid
Norrandsvägen 216, Rosala

Farmors Café

- närmast - öppet sommartid
Högsåra

Vindrosen

- närmast - öppet vår-höst
Reimarsvägen 5, Rosala

Backom Café

Hitisvägen 19

Café Kardemumma, catering

Österuddsvägen 1, Hitis

Café Söderlångvik

Amos Anderson vägen 2

Strandhugget

Vänä

Utestugan, kafé

Vretavägen 6

Vuorovetten kioski

Pernäsvägen 791

Våffelstugan

Kantorstigen 1

QUALITY BEER
SINCE 2016

KIMITO BREWING

BEER
OLUT - ÖL

**A LONELY BEER
IS A SAD BEER,
GET A FEW..**

**BREWED IN KIMITO ISLAND
FINLAND**

Aktiivista ja aitoa välittämistä!

Kun mietit ostamista, pohdit kotisi tai vapaa-ajan asuntosi myyntiä, tai kaipaavat arviota, olethan yhteydessä!

Sari Hyvärinen

Kiinteistönvälittäjä LKV

050 516 4543 | sari.2.hyvarinen@op.fi

OP Koti

BYGGIS

**BYGGTJÄSTER & BYGGNADSMATERIAL
RAKENNUSPALVELUT & -TARVIKKEET
BUILDING SERVICE & MATERIALS**

MARINETEK

BRYGGOR | LAITURIT | PONTOON JETTIES

www.byggis.fi
+358 2 466 220
Dalsbruk | Taalintehdas

**ENGELSBY VERK
ENGELSBYNS TEHTAAT**

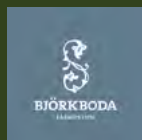
Handla lokalt, handla hos oss!
/ Kimito centrum sedan 1926

 RAUTANET

www.engelsbyverk.fi
+358 2 421 121
Sågvägen 7, Kimito

Facebook:
 @sagalund | @sagalundsbarnekulturcenter
 Instagram:
 @sagalundsmuseum | @sagalunds_barnekulturcenter

**SAGALUNDS
 MUSEUM &
 BARNKULTUR-
 CENTER**

16.5-23.6 & 15.8-17.9:
tis-sön 11-16

27.6-13.8:
tis-sön 11-17

[www.sagalund .fi](http://www.sagalund.fi)
www.bruksmuseum.fi
www.lasmuseum.fi

**DALSBROKS
 BRUKSMUSEUM**

6.6-27.8:
tis-sön 11-17

**BJÖRKBODA
 LÅSMUSEUM**

28.6-13.8:
ons-sön 12-17

**STALL'S
 BAR & FOOD**

STALLBACKAVÄGEN 6, DALSBROK | WWW.STALLS.FI

**BAR & BURGARE
 MUSIK & EVENEMANG
 ÖPPET SENT ÅRET OM**

photo: Sanna Wallenius www.walleni.us

*Backom
 Café & Pub*

Matservering i hjärtat av Hitis
 Öppet från maj till oktober

+358 40 75 95 290
 Hitisvägen 19, Hitis
 backomcafe

Välkommen!

Skärgårdshotell MERIKRUUNU

Äkta gammaldags pensionat atmosfär på Kimitoön. God mat, mycket att se och uppleva. Skärgårdshavet väntar på dig!

Skärgårdsstämning i förnyade rum från 65€/natt/person

Restaurangen är öppen dagligen, från förmiddagen till sent på kvällen. Lunchmenyn finns på Facebook!

Pub Svarte Kronan är mötesplatsen som önskar alla välkomna!

Pensionatvägen 6, Dragsfjärds kyrkoby
tel. 050 380 5672
hotelmerikruunu@gmail.com
www.saaristohotellimerikruunu.fi

ROAD CAFÉ YTTIS –Sommarrestaurangen i Dragsfjärd på Kimitoön

Vi erbjuder bl.a. läckra surdegspizzor, hamburgare och den kända Yttis laxsoppa

Öppet från maj till augusti.

*Välkommen och njuta
till skärgården!*

KULTURHUS BJÖRKBODA

ALLT ÄR KULTUR: NJUT / SKAPA

Ett gemensamt aktivitetshus mitt på Kimitoön / info → KUBU.FI

Söderlångvik gård

Kultur i skärgårdslandskap

Museum • konst • guidningar • restaurang • park • evenemang • naturstigar • äppelodlingar och gårdsbutik

sales@soderlangvik.fi +358 (0)2 424 662 • www.soderlangvik.fi

FRÅN
29€
TUR-RETUR

ÖRÖ SJÖRESOR

AVGÅNG FRÅN KASNÄS APRIL-OKTOBER 2023

INFO, TIDTABELLER, NÄTBOKNING:

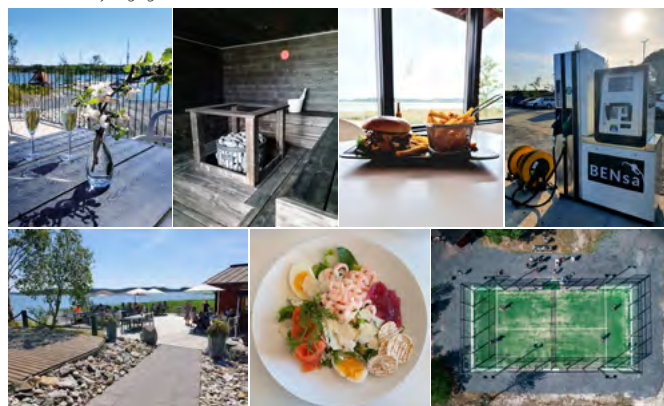
www.wilsoncharter.fi

Kalkholmen
MARINA

Njut av Västanfjärd vid vatten!

Mysig gästhamn God mat Padel med havsutsikt

Restaurant: +358 2 42 7575, pete@terrassn.fi
Marina: +358 50 374 0098, kalkholmen@venekeskus.com
Kalkholmsvägen 43, Västanfjärd / 60°02,6', 22°40,1'
www.kalkholmenmarina.fi

TERRASSN
restaurant

Kontakt och bokning

+358 44 427 862

info@eugenia.fi

www.eugenia.fi

**Upplev skärgården
och naturen med**

Jakten Eugenia

Grupp- och charterseglatser

[KASNÄS | ÖRÖ | HÖGSÅRA | ROSALA]
[BOLAX | TUNNHAMN | GULLKRONA | VÄNÖ]
med mera

Publika seglatser

[KASNÄS - ÖRÖ - KASNÄS]
[juni - juli - augusti]

Märkesrutt
KRYSSNING I SKÄRGÅRDEN

DAGSKRYSSNING TILL BENGTSKÄRS FYR &
VIKINGACENTRET I JUNI-AUGUSTI

ROSALA.JOHKU.COM
INFO@ROSALA.FI +358 40 218 2960

ARCHIPELAGO SEA JAZZ
PRESENTS

**BALTIC
JAZZ**

60°
01.01'N
22°
30.5'E

balticjazz.fi

DALSBRUK – TAALINTEHDAS

Välkommen till Dalsbruks gästhamn och DB Bistro & Butiks soliga terrass!

Den idylliska bruksbyn erbjuder förutom ett mångsidigt serviceutbud också skyddade båtplatser i den förnyade **gästhamnen**.

Vår marina tapasrestaurang **DB Bistro** erbjuder tapasrätter med en fräsch twist av färska lokala råvaror och traditionella spanska smaker. Dryckesutbudet består av bl.a. lokalt öl och delikata viner.

I **DB Butik** finns det garanterat något för alla som är sugna på shopping. Vi har produkter från Musto, Holebrook, Sebago och KIVIKIVI.

Strandvägen | 25900 Dalsbruk

Gästhamn | +358 440 221 321 | hamn@dbmarina.fi | dbmarina.fi

DB Bistro & Butik | +358 44 201 1045 | info@dbbistro.fi | dbbistro.fi

**Kiertele saarelta toiselle, purjehdi tai pyöräile, nauti mökkilomasta ja kalastele!
Varaa parhaat elämykset helposti!**

Purjehdus • Pyöräily ja kalastus
Teemaretket • Vuokramökit

Suomen Saaristovaraus

+358 (0)2 410 6600
info@saaristovaraus.fi
saaristovaraus.fi

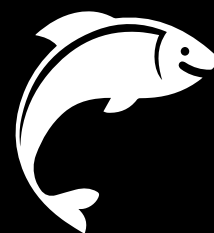
Saaristomeren luontokoulu

Leirikoulut ja luokkaretket
luontokoulu.fi

Saaristo Shop

Lahjapuoti, matkamuistoja, kirppis
Rantapolku 1, Nauvo
webshop: saaristolahja.fi • +358 (0)40 542 7815

Ett familjeföretag med långa anor

Holmbergs

Fisk | Café Four C | Krog Four U

Högklassiga produkter, unika smakupplevelser,
flexibel och jordnära service.

Invid torget i Dalsbruk, Hertsbölevägen 1
Välkomna!

Facebook: Holmbergs Fisk & Café Four C

www.holmbergs.fi

0400 941095 / Carina Holmberg

ÖPPET HELA ÅRET

ÖRÖ
Kustfort

GÄSTHAMN | BOENDE | RESTAURANG | NATIONALPARK

040 144 7769 / hamn | 040 144 7773 / info
info@visitoro.fi | www.visitoro.fi

Tidtabeller

Färjtidtabeller: farja.fi

Rutter och tidtabeller på karta: saaristolautat.fi

Bussar: matkahuolto.fi och vainionliikenne.fi

Taxi, taxibåtar och charterresor: www.visitkimitoon.fi

FIRA SEMESTER I KASNÄS

TERVETULOA LOMALLE KASNÄSIIN

kasnas.com | info@kasnas.com | ☎ 02 52 10 100

Kimitoön Kemiönsaari

SALTSTÄNK OCH LIVSKRAFT

VISITKIMITOON.FI • KIMITOON.FI